Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
JEANA RICHARDA DE LA TOURA,
predstavljeni 17. maja 2023[1]

Zadeva C-46/22 P

Liam Jenkinson
proti
Svetu Evropske unije,
Evropski komisiji,
Evropski službi za zunanje delovanje (ESZD),

Eulex Kosovo

„Pritožba – Arbitražna klavzula – Osebje mednarodnih misij Evropske unije – Veriženje pogodb o zaposlitvi za določen čas – Predlog za preoblikovanje vseh pogodbenih razmerij v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas – Veljavno nacionalno pravo – Določitev in uporaba – Sodniška funkcija – Obseg nadzora“

I. Uvod

1. Sodišče je že odločalo o tožbi, ki jo je vložil Liam Jenkinson, s katero je predlagal, naj se veriženje pogodb o zaposlitvi za določen čas,[2] v okviru katerih je skoraj 20 let opravljal delo v okviru treh mednarodnih misij, ki jih je ustanovila ali podaljšala Evropska unija[3] v okviru skupne zunanje in varnostne politike (SZVP), med katerimi je bila nazadnje misija Eulex Kosovo,[4] preoblikuje v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas[5], ter zahteval povračilo pogodbene in nepogodbene škode.

2. Sodišče je namreč s sodbo z dne 5. julija 2018, Jenkinson/Svet in drugi,[6] razveljavilo sklep Splošnega sodišča Evropske unije z dne 9. novembra 2016, Jenkinson/Svet in drugi,[7] ki je na podlagi člena 272 PDEU menilo, da njegove pristojnosti, omejene na zadnjo pogodbo o zaposlitvi za določen čas, ni mogoče razširiti na vse druge pogodbe o zaposlitvi za določen čas, sklenjene v okviru treh misij, ki so določale pristojnost belgijskih sodišč.

1 Jezik izvirnika: francoščina.
2 V nadaljevanju: pogodba o zaposlitvi za določen čas.
3 V nadaljevanju: misija.
4 V nadaljevanju: Eulex Kosovo ali misija Eulex Kosovo.
5 V nadaljevanju: pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas.
6 C-43/17 P, v nadaljevanju: sodba Jenkinson I, EU:C:2018:531.
7 T-602/15, EU:T:2016:660.

3. S to pritožbo, ki jo je L. Jenkinson vložil zoper sodbo z dne 10. novembra 2021, Jenkinson/Svet in drugi,[8] s katero je bila njegova tožba zavrnjena, se Sodišču ponuja priložnost, da pojasni obseg svoje odločitve o pristojnosti Splošnega sodišča, določene z arbitražno klavzulo, glede na predmet spora in pravno ureditev, ki velja za pogodbeno delovno razmerje, če stranki nista izbrali prava, ki se uporablja zanj.

4. V tem delovnopravnem sporu, ki ni osamljen, kot dokazujejo zadeve, ki potekajo pred Splošnim sodiščem,[9] ali tiste, ki so lahko predložene belgijskim sodiščem zaradi njihove določitve v večini zadevnih pogodb,[10] bo treba določiti tudi, pod katerimi pogoji je treba upoštevati posebne okoliščine, v katerih se je delo opravljalo, in sicer okoliščine misij, ki spadajo na področje SZVP, in zlasti okoliščine misije Eulex Kosovo, ki ji je bila z 12. junijem 2014 podeljena pravna sposobnost.

5. Moja analiza pritožbe se bo torej nanašala predvsem na vprašanja v zvezi s pristojnostjo Splošnega sodišča, njegovo presojo pravne ureditve, ki se uporablja za pogodbe, sklenjene med drugim s to misijo, in obsegom nadzora, ki ga bo moralo Sodišče opraviti nad uporabo nacionalnega prava s strani Splošnega sodišča v okviru tega spora na podlagi člena 272 PDEU.

II. Pravni okvir

A. Skupni ukrep 2008/124

6. Člen 1 Skupnega ukrepa Sveta 2008/124/SZVP z dne 4. februarja 2008 o misiji Evropske unije za krepitev pravne države na Kosovem (EULEX Kosovo),[11] kakor je bil spremenjen do Sklepa Sveta 2014/349/SZVP z dne 12. junija 2014,[12] naslovljen „Misija“ v odstavku 1 določa:

„EU ustanavlja misijo Evropske unije za krepitev pravne države na Kosovem, ‚EULEX KOSOVO‘.“

7. Člen 2 tega skupnega ukrepa, naslovljen „Cilji“, določa:

„EULEX KOSOVO pomaga institucijam, pravosodnim organom in organom pregona na Kosovu pri doseganju trajnosti in odgovornosti ter pri nadaljnjem razvoju in krepitvi neodvisnega večnarodnega pravosodnega sistema ter večnarodne policije in carine ter zagotavlja, da so te institucije neodvisne od političnih vplivov in upoštevajo mednarodno priznane standarde in evropske najboljše prakse.

EULEX KOSOVO izvaja svoj mandat s spremljanjem, usmerjanjem in svetovanjem, pri tem v celoti sodeluje s programi pomoči Evropske komisije in hkrati ohranja določene izvršilne pristojnosti.“

8 T-602/15 RENV, v nadaljevanju: izpodbijana sodba, EU:T:2021:764.

9 Postopki v zvezi s podobnimi tožbami, ki so trenutno prekinjeni, so, kar zadeva mednarodno osebje Eulex Kosovo: BL in BM/Svet in drugi (T-204/19); QP in drugi/Svet in drugi (T-183/21) ter RI in drugi/Svet in drugi (T-190/21). Kar zadeva drugo misijo: Stockdale/Svet in drugi (vključno s posebnim predstavnikom Evropske unije v Bosni in Hercegovini) (T-776/20).

10 Glej na primer zadevo, v kateri je bila izdana sodba z dne 24. februarja 2022, Eulex Kosovo (C-283/20, v nadaljevanju: sodba Eulex Kosovo, EU:C:2022:126).

11 UL 2008, L 42, str. 92. V skladu s členom 20, drugi odstavek, prvi stavek, tega skupnega ukrepa je bilo prvotno predvideno trajanje 28 mesecev od sprejetja operativnega načrta (OPLAN). Večkrat je bilo podaljšano, nazadnje do 14. junija 2023 s Sklepom Sveta (SZVP) 2021/904 z dne 3. junija 2021 (UL 2021, L 197, str. 114).

12 UL 2014, L 174, str. 42. V nadaljevanju: Skupni ukrep 2008/124.

8. Člen 9 navedenega skupnega ukrepa, naslovljen „Osebje“, določa:

„1. Število in pristojnost osebja EULEX KOSOVO bosta v skladu s cilji iz člena 2, nalogami iz člena 3 in strukturo EULEX KOSOVO iz člena 6.

2. EULEX KOSOVO sestoji predvsem iz osebja, ki ga dodelijo države članice ali institucije [Unije]. Vsaka država članica ali institucija [Unije] krije stroške osebja, ki ga je začasno dodelila, tudi stroške povratnega potovanja do kraja razmestitve, plače, zdravstveno zavarovanje ter nadomestila, razen dnevnih nadomestil, nadomestil za težke razmere in tveganje.

3. EULEX KOSOVO lahko po potrebi pogodbeno zaposluje tudi mednarodno civilno osebje in lokalno osebje, če potrebnih nalog ne more opraviti osebje, ki so ga dodelile države članice. Izjemoma se lahko v ustrezno utemeljenih primerih, kadar ni na voljo primernih vlog iz držav članic, po potrebi pogodbeno zaposlijo državljani sodelujočih tretjih držav.[13]

[…]“.

9. Člen 10 istega skupnega ukrepa, naslovljen „Status EULEX KOSOVO in osebja“, v odstavku 3 določa:

„Pogoji zaposlitve ter pravice in obveznosti mednarodnega in lokalnega osebja se določijo v pogodbah med EULEX KOSOVO in zadevnimi člani osebja.[14]“.

B. Uredba Rim I

10. Člen 3(5) Uredbe (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbena obligacijska razmerja (Rim I),[15] določa:

„Obstoj in veljavnost dogovora pogodbenih strank o izbiri prava se presoja v skladu z določbami členov 10, 11 in 13.“

11. Člen 8 te uredbe določa:

„1. Za individualne pogodbe o zaposlitvi se uporablja pravo, ki ga v skladu s členom 3 izbereta pogodbeni stranki. Vendar pa taka izbira prava delavca ne sme prikrajšati za zaščito, ki mu jo zagotavljajo določbe, od katerih ni dovoljeno odstopati z dogovorom, po pravu, ki bi se uporabljalo v skladu z odstavki 2, 3 in 4 tega člena, če pogodbeni stranki ne bi bili izbrali drugega prava.

2. Če pogodbeni stranki nista izbrali prava, ki naj se uporablja za individualno pogodbo o zaposlitvi, se za pogodbo uporablja pravo države, v kateri oziroma iz katere delavec v izpolnjevanju pogodbe običajno opravlja svoje delo. Če delavec začasno opravlja delo v drugi državi, se ne šteje, da se je država, v kateri običajno opravlja delo, spremenila.

13 V prvotni različici pred spremembo s Sklepom Sveta 2010/322/SZVP z dne 8. junija 2010 (UL 2010, L 145, str. 13), ki je začel veljati na dan sprejetja, se je ta odstavek glasil: „EULEX KOSOVO lahko po potrebi pogodbeno zaposluje tudi mednarodno in lokalno osebje.“

14 Kot je navedeno v točki 227 izpodbijane sodbe, se je ta določba v prvotni različici pred začetkom veljavnosti Sklepa 2014/349 na dan njegovega sprejetja glasila: „Pogoji zaposlitve ter pravice in obveznosti za mednarodno in lokalno civilno osebje so opredeljeni v pogodbi med vodjo misije in članom osebja.“ Primerjaj s členom 15a Skupnega ukrepa 2008/124, ki je bil vstavljen s tem sklepom (glej točko 80 teh sklepnih predlogov).

15 UL 2008, L 177, str. 6, in popravek v UL 2009, L 309, str. 87. V nadaljevanju: Uredba Rim I.

3. Če prava, ki naj se uporablja, ni mogoče določiti v skladu z odstavkom 2, se za pogodbo uporablja pravo države, v kateri se nahaja poslovna enota, ki je delavca zaposlila.

4. Kadar iz vseh okoliščin izhaja, da je pogodba v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavka 2 ali 3, se uporablja pravo te druge države."

III. Dejansko stanje

12. Dejansko stanje spora je povzeto v točkah od 1 do 5 izpodbijane sodbe.

„1. Tožeča stranka, [L.] Jenkinson, irski državljan, je bila najprej zaposlena od 20. avgusta 1994 do 5. junija 2002 na podlagi različnih zaporednih pogodb za določen čas pri Nadzorni misiji v Jugoslaviji, ki je bila ustanovljena z Memorandumom o soglasju, podpisanim 13. julija 1991 v Beogradu, in se je takrat imenovala ‚Nadzorna misija Evropske skupnosti (ECMM)', nato pa je bila preimenovana v ‚Nadzorno misijo Evropske unije (EUMM)' s Skupnim ukrepom Sveta z dne 22. decembra 2000 o Nadzorni misiji Evropske unije (2000/811/SZVP) (UL 2000, L 328, str. 53). Mandat ECMM in nato EUMM je bil večkrat podaljšan, nazadnje s Skupnim ukrepom Sveta 2006/867/SZVP z dne 30. novembra 2006 o podaljšanju in spremembi mandata Nadzorne misije Evropske unije (EUMM) (UL 2006, L 335, str. 48) do 31. decembra 2007.

2. Tožeča stranka je bila nato od 17. junija 2002 do 31. decembra 2009 na podlagi različnih zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas zaposlena pri Policijski misiji Evropske unije v Bosni in Hercegovini (EUPM), ki je bila ustanovljena s Skupnim ukrepom Sveta z dne 11. marca 2002 o Policijski misiji Evropske unije (2002/210/SZVP) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 18, zvezek 1, str. 278). Mandat EUPM je bil večkrat podaljšan, nazadnje s Sklepom Sveta 2011/781/SZVP z dne 1. decembra 2011 o policijski misiji Evropske unije (EUPM) v Bosni in Hercegovini (BiH) (UL 2011, L 319, str. 51) do 30. junija 2012.

3. Nazadnje je bila tožeča stranka zaposlena pri misiji Eulex Kosovo od 5. aprila 2010 do 14. novembra 2014 na podlagi enajstih zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas, od katerih je bilo prvih devet sklenjenih z vodjo misije Eulex Kosovo, zadnji dve pa s samo misijo (v nadaljevanju: enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas).[16] Misija Eulex Kosovo je bila ustanovljena s Skupnim ukrepom 2008/124 […] Večkrat je bila podaljšana, med drugim do 14. junija 2016 s sklepom 2014/349 […]

4. Med trajanjem desete pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ki je bila sklenjena z misijo Eulex Kosovo in je zajemala obdobje od 15. junija do 14. oktobra 2014, je bila tožeča stranka z dopisom vodje misije Eulex Kosovo z dne 26. junija 2014 […] obveščena, da bo zaradi odločitve o prestrukturiranju misije Eulex Kosovo, ki so jo države članice sprejele 24. junija 2014, delovno mesto, na katerem je bila od zaposlitve v misiji, po 14. novembru 2014 ukinjeno in da zato njena pogodba po tem datumu ne bo podaljšana. Enajsta in zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas je bila med tožečo stranko in misijo Eulex Kosovo sklenjena za obdobje od 15. oktobra do 14. novembra 2014 (v nadaljevanju: zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas).

[16] Splošno sodišče je v točkah 151 in 153 izpodbijane sodbe navedlo, da „ni sporno, da je bila tožeča stranka za misijo Eulex Kosovo zaposlena na podlagi člena 9(3), prvi stavek, Skupnega ukrepa 2008/124" in da „je bila tožeča stranka v misiji Eulex Kosovo zaposlena na podlagi enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih zaporedno med 5. aprilom 2010 in 14. novembrom 2014, kot vodja tehnologij (‚IT Officer')". Splošno sodišče je v točki 132 te sodbe ugotovilo, da je tožeča stranka v skladu s svojimi pisnimi stališči „v okviru delovnega mesta, na katerem je bila zaposlena od 15. junija 2012, opredeljenega pod referenčno številko EK 10453, v misiji Eulex Kosovo opravljala naloge upravljavca in nadzornika vseh članov osebja, ki so delali v službi za pomoč uporabnikom in tehnično podporo (IT help desk/support)".

5. Z izjemo zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas so vse pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ki jih je tožeča stranka sklenila v zvezi s svojimi dejavnostmi v misiji Eulex Kosovo, vsebovale […] klavzulo [o dodelitvi pristojnosti [17]], ki je določala pristojnost belgijskih sodišč. Zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas je v členu 21 vsebovala arbitražno klavzulo, ki je določala, da je na podlagi člena 272 PDEU za vse spore v zvezi s pogodbo pristojno sodišče Evropske unije.[[18]]“ [19]

IV. Postopek pred Splošnim sodiščem in Sodiščem

13. L. Jenkinson je s tožbo, vloženo v sodnem tajništvu Splošnega sodišča 23. oktobra 2015, na podlagi člena 272 PDEU predlagal, prvič, naj se vsa njegova pogodbena razmerja preoblikujejo v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas in se mu povrne škoda, ki naj bi jo utrpel zaradi zlorabe zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas in nezakonite odpustitve, in drugič, naj se ugotovi, da so ga Svet Evropske unije, Evropska komisija in Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) obravnavali diskriminatorno, in se jim posledično naloži plačilo odškodnine, ter podredno uveljavljal nepogodbeno odgovornost evropskih institucij. [20]

14. Splošno sodišče se je s sklepom z dne 9. novembra 2016, Jenkinson/Svet in drugi, [21] izreklo za očitno nepristojno za odločanje o obeh primarnih predlogih, podredni predlog pa je zaradi očitne nedopustnosti zavrglo. Zato je tožbo v celoti zavrnilo in L. Jenkinsonu naložilo plačilo stroškov.

15. Sodišče je s sodbo Jenkinson I ugodilo pritožbi L. Jenkinsona, zadevo vrnilo v razsojanje Splošnemu sodišču in pridržalo odločitev o stroških.

16. Sodišče je razsodilo, da je Splošno sodišče s tem, da se je na podlagi člena 272 PDEU izreklo za očitno nepristojno za odločanje o primarnih predlogih, napačno uporabilo pravo. Menilo je, da se pristojnost Splošnega sodišča lahko razširi na prejšnje pogodbe o zaposlitvi, ki so določale pristojnost sodišč v Bruslju, pod pogojem, da tožba, ki jo je vložil L. Jenkinson, vsebuje zahteve, ki izhajajo iz zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas ali so neposredno povezane z obveznostmi, ki izhajajo iz te pogodbe. V zvezi s tem je Sodišče ugotovilo, da zahteve L. Jenkinsona predpostavljajo upoštevanje učinkov prejšnjih pogodb o zaposlitvi.

17 Glej sodbo Eulex Kosovo (točka 14).

18 Navesti je treba, da je Sodišče v točki 42 sodbe Jenkinson I v zvezi s prejšnjo pritožbo pojasnilo, da „[k]ot je Splošno sodišče […] poudarilo v točkah 21 in 22 izpodbijanega sklepa, ni sporno, da vse prejšnje pogodbe o zaposlitvi, sklenjene med misijami in pritožnikom, vsebujejo klavzulo, ki izrecno določa, da so za spore, ki izhajajo iz teh pogodb ali so z njimi povezani, pristojna sodišča v Bruslju [Belgija][,] in da le zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas v členu 21 izrecno določa, da je za spore, ki izhajajo iz te pogodbe ali so z njo povezani, pristojno Sodišče na podlagi člena 272 PDEU“. Glej sodbo z dne 25. junija 2020, SC/Eulex Kosovo (C-730/18 P, EU:C:2020:505, točka 30 in navedena sodna praksa), v kateri je pojasnjeno, da „je člen 272 PDEU posebna določba, ki omogoča, da sodišče Unije odloča na podlagi arbitražne klavzule, ki jo določijo pogodbene stranke za pogodbe javnega ali zasebnega prava, in to brez omejitev v zvezi z naravo tožbe, ki je vložena pri sodišču Unije“.

19 Splošno sodišče je v točki 111 izpodbijane sodbe ugotovilo, da v enajstih pogodbah o zaposlitvi za določen čas ni določb, ki bi omogočale neposredno rešitev spora.

20 Za podrobno predstavitev predlogov glej točko 17 teh sklepnih predlogov.

21 T-602/15, EU:T:2016:660.

V. Izpodbijana sodba

17. Potem ko je Splošno sodišče v točki 31 izpodbijane sodbe navedlo zahteve L. Jenkinsona, je v točki 38 povzelo te zahteve iz sodbe Jenkinson I,[22] v kateri je pojasnjeno, da je „[p]ritožnik […] 23. oktobra 2015 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložil tožbo proti Svetu, Komisiji, ESZD in misiji Eulex Kosovo, s katero je Splošnemu sodišču predlagal, naj:

– prvič, njegovo pogodbeno razmerje preoblikuje v ‚pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas', ugotovi, da so tožene stranke kršile svoje pogodbene obveznosti in zlasti obveznost predhodnega obvestila pri odpovedi pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, ugotovi, da je bila njegova odpustitev nezakonita, in jim zato naloži povrnitev škode, nastale zaradi zlorabe zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas, kršitve obveznosti predhodnega obvestila o odpovedi pogodbe in nezakonite odpustitve;[23]

– drugič, ugotovi, da so ga Svet, Komisija in ESZD v obdobju zaposlitve v [treh misijah[24]] obravnavali diskriminatorno glede njegove plače, pokojninskih pravic in drugih ugodnosti, ugotovi, da bi moral biti pri eni izmed njih zaposlen kot začasni uslužbenec, in jim zato naloži plačilo odškodnine,[25] in

– podredno, toženim strankam naloži, naj mu na podlagi njihove nepogodbene odgovornosti plačajo odškodnino za škodo, ki mu je nastala zaradi kršitev njihovih obveznosti.[26]

18. Splošno sodišče je z izpodbijano sodbo tožbo v celoti zavrnilo.

19. Splošno sodišče je v točki 45 izpodbijane sodbe najprej ugotovilo, da tožba ni bila vložena na podlagi člena 263 PDEU.[27] Splošno sodišče je v točki 62 te sodbe menilo, da je bila ta tožba, kar zadeva prvi primarni tožbeni predlog, vložena na podlagi arbitražne klavzule o določitvi pristojnosti sodišča Unije, ki jo vsebuje zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas, ter da je navedena tožba, kar zadeva drugi tožbeni predlog, prav tako podan primarno, in tretji tožbeni predlog, podan podredno, tožba za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti, vložena na podlagi členov 268 in 340 PDEU.[28]

20. Splošno sodišče se je v točki 70 izpodbijane sodbe izreklo za pristojno za preučitev treh tožbenih predlogov.

21. Splošno sodišče je *v zvezi z drugim ugovorom nedopustnosti zahtev*,[29] *ki so ga navedle tožene stranke*, opozorilo, da te trdijo, da dejanskega stanja, odločb in morebitnih pomanjkljivosti, na katere se sklicuje tožeča stranka, ni mogoče pripisati njim,[30] ker Svet, ESZD ali Komisija niso sklenili nobene pogodbene vezi s tožečo stranko oziroma ker misija Eulex Kosovo ni sklenila

22 Glej točko 3 te sodbe.

23 V nadaljevanju: prvi tožbeni predlog.

24 Glej točke od 1 do 5 izpodbijane sodbe, na katere je bilo opozorjeno v točki 12 teh sklepnih predlogov.

25 V nadaljevanju: drugi tožbeni predlog.

26 V nadaljevanju: tretji tožbeni predlog.

27 Splošno sodišče je zato kot dejansko in pravno neutemeljen zavrnilo ugovor nedopustnosti, ki izhaja iz prepozne vložitve tožbe, v delu, v katerem se je z njim želela doseči razglasitev ničnosti dopisa vodje misije Eulex Kosovo z dne 26. junija 2014 (glej točko 12 teh sklepnih predlogov), ki so ga vložili Svet, ESZD in misija Eulex Kosovo.

28 Glej tudi točki 55 in 61 izpodbijane sodbe.

29 Prvemu ugovoru, katerega preučitev je bila odložena (glej točko 73 izpodbijane sodbe), je bilo ugodeno (glej točko 244 te sodbe). Glej točko 32 teh sklepnih predlogov.

30 Glej točki 71 in 74 izpodbijane sodbe.

nobene vezi z njo pred 5. aprilom 2010. Splošno sodišče je v točkah 75, 76 in 78 izpodbijane sodbe menilo, da ta ugovor nedopustnosti v bistvu ni usmerjen zoper tožbo v celoti, ampak le zoper prvi tožbeni predlog, in da bo šele po vsebinski preučitvi tega tožbenega predloga mogoče, glede na pravo, ki se uporablja za spor, eventualno ugotoviti, koliko so zahteve, ki jih je tožeča stranka navedla v navedenem predlogu, utemeljene za vsako od toženih strank.

22. Splošno sodišče je *v zvezi s prvim tožbenim predlogom, ki se nanaša na preoblikovanje pogodbenega razmerja v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas*, najprej navedlo, da se tožeča stranka sklicuje na vse zaporedne pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ki jih je sklenila v okviru svojih dejavnosti v treh misijah.[31]

23. Dalje, Splošno sodišče je menilo, da je treba „najprej“ preučiti predlog tožeče stranke v zvezi z enajstimi pogodbami o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih za njegovo dejavnost v misiji Eulex Kosovo, ker je od morebitne zavrnitve tega predloga odvisna preučitev sklopov pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih v okviru prvih dveh misij.[32] Nazadnje je menilo, da mora, če zakonodajalec Unije ni določil posebnih pravil[33] ali aktov, sprejetih po ustanovitvi misije Eulex Kosovo,[34] o sporu odločiti na podlagi nacionalnega materialnega prava, ki se uporablja, in med drugim z razlago v skladu s pravom Unije zagotoviti spoštovanje splošnega načela prepovedi zlorabe prava, ki izhaja iz veriženja pogodb ali delovnih razmerij za določen čas.[35]

24. Splošno sodišče se je za določitev prava, ki se uporablja v sporu, odločilo, da „uporabi“ Uredbo Rim I in zlasti njen člen 8 o individualnih pogodbah o zaposlitvi.[36] Splošno sodišče je v zvezi s prvimi devetimi pogodbami o zaposlitvi za določen čas v točki 119 izpodbijane sodbe ugotovilo, da sta pogodbeni stranki s sklicevanjem na Obvestilo C(2009) 9502[37] v smislu člena 8(1) Uredbe Rim I kot nacionalno delovno pravo, ki se uporablja, izbrali irsko pravo.

25. V zvezi z deseto in enajsto pogodbo o zaposlitvi za določen čas je Splošno sodišče v točki 130 te sodbe presodilo, da sta v smislu člena 8(4) te uredbe v tesnejši zvezi z irskim pravom.

26. Splošno sodišče je po analizi uporabe določb irskega prava[38] v točkah od 152 do 186 izpodbijane sodbe ob upoštevanju sodne prakse Sodišča za okoliščine obravnavane zadeve v točkah 184, 187 in 188 izpodbijane sodbe presodilo, da obstajajo objektivni razlogi, povezani med drugim z začasno naravo in stalnim razvojem mandata misije Eulex Kosovo, zaradi katerih je bilo L. Jenkinsonu utemeljeno predlagati sklenitev prvih pogodb o zaposlitvi za določen čas in zadnje enomesečne pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ne da bi šlo za zlorabo.

31 Glej točko 80 izpodbijane sodbe v primerjavi s točko 46 sodbe Jenkinson I.

32 Glej točko 82 izpodbijane sodbe.

33 Glej točko 92 izpodbijane sodbe.

34 Glej točko 93 izpodbijane sodbe.

35 Glej točke od 99 do 101 izpodbijane sodbe.

36 Glej točko 103 izpodbijane sodbe.

37 Obvestilo Komisije z dne 30. novembra 2009, naslovljeno „Predpisi o posebnih svetovalcih Komisije, pooblaščenih za izvajanje operativnih ukrepov SZVP, in mednarodnem pogodbenem osebju“ (v nadaljevanju: Obvestilo C(2009) 9502).

38 Gre za Protection of Employees (Fixed – Term Work) Act 2003 (zakon iz leta 2003 o varstvu delavcev, zaposlenih za določen čas, v nadaljevanju: zakon iz leta 2003), s katerim je bila v irsko pravo prenesena Direktiva Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999 o okvirnem sporazumu o delu za določen čas, sklenjenem med ETUC, UNICE in CEEP (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 368). Ta okvirni sporazum, ki je naveden v Prilogi k Direktivi 1999/70 (v nadaljevanju: okvirni sporazum), je bil sklenjen 18. marca 1999.

27. Splošno sodišče je zato v točki 188 navedene sodbe zavrnilo vse predloge za preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, vključno s tistimi, ki se nanašajo na pogodbe o zaposlitvi za določen čas, sklenjene med L. Jenkinsonom in prvima dvema misijama. [39]

28. Splošno sodišče je v točki 209, tretji stavek, izpodbijane sodbe presodilo, da predlogu za preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, ki temelji na nespoštovanju zahtev po informacijah zaposlenega iz člena 8(2) zakona iz leta 2003, [40] ni mogoče ugoditi. Čeprav L. Jenkinson v obravnavani zadevi upravičeno navaja to kršitev, [41] irsko pravo namreč ne določa takega preoblikovanja iz naslova poštenih in pravičnih posledic. [42]

29. Splošno sodišče je v točki 215 izpodbijane sodbe zahtevek za povračilo vse pogodbene škode zavrnilo kot neutemeljen. Tako je po eni strani navedlo, da se zahtevek za povračilo te škode, vložen v okviru prvega tožbenega predloga, opira na preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas, ki naj bi bile sklenjene z zlorabo, v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas in kršitev formalnih pogodbenih pravil, določenih v belgijskem ali irskem pravu. [43] Po drugi strani je opozorilo, da so bile te trditve tožeče stranke zavrnjene. [44]

30. Splošno sodišče je v točki 216 te sodbe menilo, da zaradi zavrnitve prvega tožbenega predloga ni treba preučiti ugovora nedopustnosti, ki se nanaša na to, da dejanskega stanja, odločb in morebitnih pomanjkljivosti, na katere se sklicuje tožeča stranka, v celoti ali delno ni mogoče pripisati toženim strankam. [45]

31. *V zvezi z drugim tožbenim predlogom, ki se nanaša na zahtevek za povračilo nepogodbene škode*, ki je prav tako vložen primarno, je Splošno sodišče opozorilo, da temelji na določbah členov 268 in 340 PDEU ter da je njegov namen doseči, da Svet, Komisija in ESZD povrnejo nepogodbeno škodo, ki naj bi jo L. Jenkinson utrpel zaradi njihove politike zaposlovanja mednarodnega civilnega osebja v misijah. [46] Splošno sodišče je v točki 237 izpodbijane sodbe, ne da bi odločilo o nedopustnosti, ki sta jo navajali Komisija in ESZD, [47] ugotovilo, da L. Jenkinson ni predložil dokaza o dovolj resni kršitvi pravila prava Unije, katerega cilj je zagotoviti mu pravice. Natančneje, v točki 228 te sodbe je presodilo, da je bila z normativnimi določbami o misiji Eulex Kosovo na podlagi določb primarnega prava, ki se nanašajo na SZVP, izrecno določena pravna podlaga, ki je vodji misije in nato misiji omogočala pogodbeno zaposlovanje mednarodnega civilnega osebja. Poleg tega je Splošno sodišče v točki 230 navedene sodbe izključilo obstoj diskriminacije med člani pogodbenega osebja zaradi uporabe različnega nacionalnega prava. V točkah 231 in 233 iste sodbe je zavrnilo tudi trditve v zvezi z neenakim obravnavanjem

39 Glej točko 23 teh sklepnih predlogov.

40 V točki 198 izpodbijane sodbe je pojasnjeno, da mora v skladu s to določbo delodajalec najpozneje na datum podaljšanja pogodbe o zaposlitvi za določen čas delavca pisno obvestiti o objektivnih razlogih, ki utemeljujejo zadnjenavedeno pogodbo in neobstoj ponudbe za sklenitev pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas.

41 Glej točko 207 izpodbijane sodbe.

42 Glej ugotovitve v točkah 199 in 200 izpodbijane sodbe.

43 Glej točko 211 izpodbijane sodbe v primerjavi s točkama 197 in 209 te sodbe.

44 Glej točki 213 in 214 izpodbijane sodbe.

45 Glej točko 21 teh sklepnih predlogov.

46 Glej točko 219 izpodbijane sodbe in točko 19 teh sklepnih predlogov.

47 Glej točko 220 izpodbijane sodbe.

v primerjavi z uslužbenci, za katere veljajo Pogoji za zaposlitev drugih uslužbencev Evropske unije,[48] pri čemer je menilo, da L. Jenkinson ni dokazal, da ima v skladu s pravom Unije pravico do zaposlitve v skladu s pravili iz PZDU ali enakovrednimi kadrovskimi predpisi.[49]

32. *Tretji tožbeni predlog, ki se nanaša na zahtevek za povračilo nepogodbene škode*, vložen podredno, je Splošno sodišče zavrglo kot očitno nedopustnega zaradi nejasnosti,[50] s čimer je ugodilo prvemu ugovoru nedopustnosti, ki so ga vložile tožene stranke.[51]

VI. Predlogi strank

33. L. Jenkinson s pritožbo Sodišču primarno predlaga, naj izpodbijano sodbo razveljavi in zadevo obravnava ter, podredno, zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču. Predlaga tudi, naj toženim strankam naloži plačilo stroškov postopka na obeh stopnjah.

34. L. Jenkinson v utemeljitev pritožbe navaja šest pritožbenih razlogov, ki se nanašajo, prvič, na napačno razlago predlogov in tožbenih razlogov, ker je Splošno sodišče med drugim iz svojega nadzora izključilo vsakršen del predloga, ki je temeljil na ugovoru nezakonitosti; drugič, na napačno uporabo prava, ker je Splošno sodišče analiziralo izključno zadnjo zaposlitev L. Jenkinsona v okviru misije Eulex Kosovo; tretjič, na večkratno napačno uporabo prava s strani Splošnega sodišča pri preučitvi utemeljenosti njegovih zahtev v okviru prvega tožbenega predloga; četrtič, na napačno uporabo načela enakega obravnavanja uslužbencev Unije in kršitev člena 336 PDEU s tem, da je Splošno sodišče izključilo vsakršno nepogodbeno odgovornost toženih strank; petič, na napačno uporabo prava s strani Splošnega sodišča, ker je tretji tožbeni predlog zavrnilo kot nedopusten, in šestič, na napačno obrazložitev v zvezi s stroški.

35. Svet, Komisija, ESZD in misija Eulex Kosovo Sodišču predlagajo, naj pritožbo zavrne in L. Jenkinsonu naloži plačilo stroškov.[52] Prve tri tožene stranke primarno predlagajo, naj se tožba na prvi stopnji razglasi za nedopustno. Misija Eulex Kosovo trdi, da je pritožba delno pravno neutemeljena in delno nedopustna.

VII. Analiza

36. Na zahtevo Sodišča se bodo ti sklepni predlogi nanašali le na drugi pritožbeni razlog ter na prvi, tretji in četrti del tretjega pritožbenega razloga.

A. Uvodne ugotovitve

37. Ob upoštevanju trditev, navedenih v utemeljitev te pritožbe, se mi zdi primerno opozoriti na meje, v katere je treba umestiti njihovo analizo.

48 V nadaljevanju: PZDU.

49 Glej točko 236 izpodbijane sodbe.

50 Glej točko 247 izpodbijane sodbe.

51 Glej opombo 29 teh sklepnih predlogov.

52 Natančneje, Svet predlaga, naj se naloži plačilo „stroškov tega postopka“, misija Eulex Kosovo pa, naj se naloži plačilo „vseh stroškov“.

38. Prvič, v skladu s členom 256(1), drugi pododstavek, PDEU je pritožba, vložena pri Sodišču zoper odločbe Splošnega sodišča, „omejena na pravna vprašanja“. Vendar lahko Sodišče opravi nadzor nad nekaterimi dejanskimi razlogi, kadar se zatrjuje izkrivljanje dejstev ali vsebinska nepravilnost in pomanjkljiva obrazložitev.[53]

39. Drugič, odločitev Splošnega sodišča, da bo o ugovorih nedopustnosti, ki so jih podale tožene stranke,[54] odločilo s končno odločbo, ne more biti predmet preizkusa, ne da bi bila vložena nasprotna pritožba.[55] V teh okoliščinah bi bilo treba dopustnost pritožbe zoper tožene stranke preučiti le v primeru razveljavitve izpodbijane sodbe. Kljub temu je treba na eni strani v zvezi s prvim tožbenim predlogom v delu, v katerem se nanaša na misijo Eulex Kosovo, upoštevati sodbo Eulex Kosovo.[56] Po drugi strani je treba upoštevati razliko v predmetu med tem tožbenim predlogom in drugima dvema predlogoma, ker temeljita na členih 268 in 340 PDEU, ki se nanašata na nepogodbeno odgovornost med drugim institucij Unije[57].

40. Tretjič, zaradi zahtev iz člena 169(2) Poslovnika Sodišča[58] je treba navesti elemente, ki niso sporni. To velja za opredelitev dela tožbe L. Jenkinsona. Ugotovitev Splošnega sodišča v točkah 41, 44 in 45 izpodbijane sodbe, da tožeča stranka ni vložila ničnostne tožbe zoper kateri koli akt, ki temelji na členu 263 PDEU,[59] namreč ni predmet nobenega očitka. Enako velja za ugotovitev, da ne izpodbija utemeljenosti nepodaljšanja njene pogodbe in da ne zahteva vrnitve na delo.[60] V teh okoliščinah je vsak očitek, ki se nanaša na nezakonitost akta, za katerega se poleg tega predpostavlja, da je bil naveden in podprt s pravnimi in dejanskimi trditvami, brezpredmeten.[61] Poleg tega je mogoče ugotoviti neobstoj očitkov v zvezi s točkami od 140 do 146 in od 198 do 200 izpodbijane sodbe, ki se nanašajo na irsko materialno pravo, ki se uporablja v obravnavani zadevi.

41. Četrtič, ker Splošno sodišče ni grajalo predlogov L. Jenkinsona v okviru prvega tožbenega predloga v točkah 31, 38[62] in 54, v točki 77, prvi stavek, v točki 85, točki 197, drugi stavek, ter v točki 209, drugi stavek, izpodbijane sodbe, v skladu s katero odškodninski zahtevki tožeče stranke temeljijo na preoblikovanju pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas ali po njem, je mogoče sklepati, da bo le razglasitev ničnosti odločbe s področja delovnega prava povzročila preučitev povračila zatrjevane pogodbene škode.[63]

42. Analizo pritožbenih razlogov v zvezi s pristojnostjo Splošnega sodišča in v zvezi z uradno dolžnostjo sodišča v okviru člena 272 PDEU, v skladu s katerim je bil vložen prvi tožbeni predlog, bom torej razvil na podlagi vseh teh elementov.

53 Glej Van Raepenbusch, S., *Le contrôle juridictionnel dans l'Union européenne*, 3. izdaja, Éditions de l'Université de Bruxelles, zbirka „Commentaire J. Mégret“, Bruselj, 2018, točka 430, str. 359. Glej tudi Naômé, C., *Le pourvoi devant la Cour de justice de l'Union européenne*, Larcier, Bruselj, 2016, točki 32 in 33, str. 23.

54 Glej točko 21 teh sklepnih predlogov.

55 Glej člen 178(2) Poslovnika Sodišča ter Naômé, C., *op. cit.*, točke od 119 do 121 in 128. Med drugim glej tudi sodbo z dne 24. marca 2022, Hermann Albers/Komisija (C-656/20 P, neobjavljena, EU:C:2022:222, točki 23 in 24 ter navedena sodna praksa).

56 Glej točko 81 teh sklepnih predlogov.

57 Glej točke od 67 do 70 izpodbijane sodbe, ki niso bile izpodbijane.

58 V skladu s to določbo se „[v] okviru navajanih pravnih razlogov in trditev […] natančno opredelijo izpodbijani deli obrazložitve odločbe Splošnega sodišča“.

59 V zvezi s to podlago, ki se razlikuje od člena 272 PDEU, glej sodbi z dne 25. junija 2020, SC/Eulex Kosovo (C-730/18 P, EU:C:2020:505, točke od 30 do 32 in navedena sodna praksa), ter z dne 25. junija 2020, CSUE/KF (C-14/19 P, EU:C:2020:492, točke 68, 78, 80 in 81).

60 Glej točko 43 in točko 85, zadnji stavek, izpodbijane sodbe.

61 Glej v tem smislu sodbo z dne 25. oktobra 2017, Komisija/Italija (C-467/15 P, EU:C:2017:799, točka 15). To po mojem mnenju upravičuje zavrnitev prvega pritožbenega razloga v zvezi s tem.

62 Glej točko 17 teh sklepnih predlogov.

63 Zato menim, da je treba šesti del tretjega tožbenega razloga zavrniti. Poleg tega poudarjam, da Splošnemu sodišču ni treba odgovoriti na trditve, ki niso niti pravno niti dejansko dovolj utemeljene niti navedene v utemeljitev predloga, ki ustreza njihovemu predmetu.

B. Drugi pritožbeni razlog

1. Trditve strank

43. Z drugim pritožbenim razlogom L. Jenkinson trdi, da je Splošno sodišče v točki 82 izpodbijane sodbe napačno menilo, da je bila zadnja pogodba le del enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas, podpisanih z misijo Eulex Kosovo, in ne daljšega pogodbenega razmerja. L. Jenkinson meni, da je Splošno sodišče s tem, da je menilo, da je treba preveriti zakonitost enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas pred zakonitostjo prvih dveh sklopov pogodb o zaposlitvi za določen čas, v katerih ni bilo določeno kot pristojno sodišče, napačno uporabilo pravo.

44. Trdi, da je pristojnost Splošnega sodišča razširjena na vse pogodbe o zaposlitvi za določen čas za odločanje o predlogu glede na nacionalno pravo in da je to zahtevalo, da se pogodbe o zaposlitvi za določen čas preučijo v kronološkem zaporedju. L. Jenkinson meni, da je obrazložitev izpodbijane sodbe v zvezi z izključitvijo prvih 30 pogodb za določen čas nezadostna, ker ne temelji niti na irskem pravu niti na pravu Unije. Poleg tega bi neobstoj analize pojma „neprekinjena zaposlitev pri enem ali več delodajalcih“ ali „povezani delodajalci“ v smislu irskega prava, tudi če bi se uporabljalo, izničil obseg točke 77 izpodbijane sodbe ter medsebojno povezanost vprašanja opredelitve delodajalca, to je Unije, za vse pogodbe, in obstoja neprekinjenega delovnega razmerja v Uniji z analizo preoblikovanja pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas. V zvezi s tem tožeča stranka v repliki poudarja, da misija Eulex Kosovo nima enake sposobnosti delovanja v smislu Pogodb kot Unija [64] in da je za prvi dve misiji Unija odgovorna zaradi njunega prenehanja, tako kot bi bil lahko likvidacijski upravitelj v primeru prenehanja družbe.

45. Svet meni, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava glede na točko 50 sodbe Jenkinson I in sodno prakso, navedeno v točkah od 38 do 40 in 44 te sodbe, s tem, da je z ozko razlago svoje pristojnosti ugotovilo, da je le enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas, podpisanih z misijo Eulex Kosovo, neposredno povezanih z zadnjo pogodbo o zaposlitvi za določen čas, v kateri je določeno sodišče Unije. Dodaja, da določb irskega prava ni mogoče uveljavljati proti Splošnemu sodišču pri opredelitvi njegove pristojnosti na podlagi člena 272 PDEU.

46. Komisija najprej meni, da bi moralo Splošno sodišče ob neobstoju arbitražne klavzule, s katero bi bila Sodišču podeljena pristojnost za odločanje o pogodbah o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih v okviru dejavnosti L. Jenkinsona v prvih dveh misijah, v skladu s točko 47 sodbe Jenkinson I najprej analizirati pogodbe o zaposlitvi za določen čas, sklenjene z misijo Eulex Kosovo, da bi presodilo, ali je obstajalo enotno in neprekinjeno razmerje, preden bi odločilo, ali se to lahko razširi na prva dva sklopa pogodb o zaposlitvi za določen čas. Dalje, Komisija meni, da trditve L. Jenkinsona v zvezi s točkama 77 in 232 izpodbijane sodbe temeljijo na napačnem razumevanju teh točk. Nazadnje, ta institucija ugotavlja, da je trditev tožeče stranke, ki temelji na pojmu „povezani delodajalci“, v nasprotju s trditvijo, ki jo je navedla v prejšnji pritožbi, in sicer da prvi dve misiji kot taki ne obstajata več. Poleg tega Komisija poudarja, da trditve v zvezi s sposobnostjo delovanja Unije, ki so deloma nove, od sodbe Eulex Kosovo niso utemeljene v zvezi z misijo Eulex Kosovo in s tem tudi v zvezi z drugimi misijami.

[64] L. Jenkinson trdi tudi, da odločitvi, ki jo je Sodišče sprejelo v sodbi Eulex Kosovo v zvezi z odgovornostjo misije Eulex Kosovo, ni mogoče slediti, ker krši „Pogodbi (PEU in PDEU) in Uredbo [(EU, Euratom) št. 966/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 (UL 2012, L 298, str. 1, v nadaljevanju: finančna uredba)“ v delu, v katerem izključuje Unijo, da bi se branila zakonitost pogodbe, sklenjene v njenem imenu ali za njen račun.

47. ESZD meni, da se ta spor nanaša le na pogodbo med L. Jenkinsonom in misijo Eulex Kosovo. To naj bi izhajalo iz točk 47 in 48 sodbe Jenkinson I. Dejstvo, da je bil L. Jenkinson zaposlen v dveh drugih misijah, naj ne bi bilo pomembno. Očitno naj bi bilo, da zaradi različnih misij zaposlitev ni neprekinjena.

48. Misija Eulex Kosovo meni, da poskus enotne in trajne zgraditve delovnega razmerja ne vzdrži preučitve treh ločenih obdobij zaposlitve L. Jenkinsona ter da je ta v pritožbenem postopku prvič podal trditve v zvezi s pojmom „povezani delodajalci“ v povezavi z Unijo. Ta misija poleg tega poudarja, da kakršna koli trditev, ki je v nasprotju s Sklepom 2014/349,[65] s katerim ji je priznana pravna sposobnost sklepanja pogodb in biti stranka v sodnem postopku, ter s sodbo Eulex Kosovo v zvezi z njeno odgovornostjo za vsa dejstva, ki so se zgodila pred 12. junijem 2014, ni utemeljena.

2. Presoja

49. Očitek iz drugega pritožbenega razloga se nanaša na točko 82 izpodbijane sodbe, ki se glasi tako: „Zato je treba, ker je zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas del enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas, ki se nanašajo na dejavnosti tožeče stranke v misiji Eulex Kosovo, najprej preučiti predlog tožeče stranke za preoblikovanje enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas v enotno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas. Če bi bilo treba ta predlog zavrniti, Splošno sodišče namreč ne bi bilo pristojno za preučitev predloga za preoblikovanje prvih dveh sklopov pogodb o zaposlitvi za določen čas, ki jih je tožeča stranka sklenila v okviru svojih dejavnosti na prvih dveh misijah iz točk 1 in 2 zgoraj,[66] v eno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, ker te pogodbe o zaposlitvi za določen čas niso vsebovale arbitražne klavzule o določitvi pristojnosti sodišča Unije.“

50. L. Jenkinson v bistvu izpodbija omejitev pristojnosti Splošnega sodišča na zadnji sklop pogodb o zaposlitvi za določen čas v zvezi z njegovimi dejavnostmi v misiji Eulex Kosovo, čeprav bi moralo Splošno sodišče na podlagi uporabe nacionalnega prava pri odločanju o prvem tožbenem predlogu upoštevati vse sklenjene pogodbe, ne glede na misijo, v katero je bil dodeljen.

51. Na prvem mestu ugotavljam, da je grajani razlog v delu izpodbijane sodbe, ki se nanaša na vsebinsko preučitev „predloga za preoblikovanje zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas“,[67] potem ko je Splošno sodišče v točkah od 64 do 66 te sodbe odločilo o svoji pristojnosti, na kar je opozorilo v točki 81 navedene sodbe. Splošno sodišče je namreč v teh točkah od 64 do 66[68] povzelo besedilo odločitve Sodišča v sodbi Jenkinson I in ugotovilo, da njegova pristojnost zajema vse zahteve, ki izhajajo iz zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas ali so neposredno povezane z obveznostmi, ki izhajajo iz te pogodbe.

52. Na drugem mestu v zvezi z obsegom te odločitve ugotavljam, da:

– v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča, na katero se je to sklicevalo v točki 39 sodbe Jenkinson I, se presoja Splošnega sodišča o njegovi pristojnosti v okviru arbitražne klavzule, sklenjene na podlagi člena 272 PDEU, presoja brez sklicevanja na nacionalno pravo, ki se uporablja, in ne da bi bilo treba pogodbo opredeliti kot pogodbo javnega ali zasebnega prava;

65 Glej opombo 14 teh sklepnih predlogov.

66 Glej točko 12 teh sklepnih predlogov.

67 Glej oddelek IV, C, 1, a), str. 17, izpodbijane sodbe.

68 Te točke niso bile predmet nasprotne pritožbe.

– je Sodišče po tem, ko je v točki 38 te sodbe opozorilo, da „pristojnost Splošnega sodišča, ki temelji na arbitražni klavzuli, odstopa od splošnih pravnih pravil in jo je zato treba razlagati ozko“, v točki 45 te sodbe odločilo, da se pristojnost Splošnega sodišča „lahko razširi na prejšnje pogodbe o zaposlitvi, ki so določale pristojnost sodišč v Bruslju,[69] pod pogojem, da tožba, ki jo je vložil L. Jenkinson[,] vsebuje zahteve, ki izhajajo iz zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas ali so neposredno povezane z obveznostmi, ki izhajajo iz te pogodbe“, in

– je Sodišče, potem ko je pojasnilo, katera preverjanja mora opraviti Splošno sodišče,[70] upoštevalo predloge L. Jenkinsona,[71] ugotovilo, da „tožba […] vsebuje tudi zahteve, ki izhajajo iz zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas“,[72] in iz tega sklepalo, da je Splošno sodišče s tem, da se je izreklo za očitno nepristojno, „ker zahteve L. Jenkinsona predpostavljajo upoštevanje učinkov prejšnjih pogodb o zaposlitvi“,[73] napačno uporabilo pravo.

53. Zato po eni strani menim, da zlasti iz zadnjenavedenega razloga izhaja, da je Sodišče posebno pozornost namenilo predmetu predloga, in sicer preoblikovanju različnih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, ker taka trditev nalaga določitev enega sodišča za preučitev teh pogodb v celoti. Po drugi strani ob neobstoju pridržka Sodišča iz sklicevanja na sodbo z dne 1. julija 1982, Porta/Komisija,[74] v točki 44 sodbe Jenkinson I ni mogoče sklepati, da je Sodišče svojo odločitev želelo omejiti na zadnji sklop pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih v okviru misije Eulex Kosovo, in da bi bila odločilna nekatera merila, kot so pogodbeno razmerje z enim delodajalcem, neobstoj prekinitve tega razmerja ali neobstoj volje, da se spor predloži določenemu sodišču.[75]

54. Zato menim, da je Splošno sodišče pravilno odločilo, da je pristojno za preučitev zahtev iz prvega tožbenega predloga ob upoštevanju vseh pogodb o zaposlitvi.[76]

55. Na tretjem mestu je treba poudariti, da sodišče pri preučitvi utemeljenosti zahtev opravlja funkcijo, ki je drugačna od tiste, ki jo opravlja, kadar odloča o svoji pristojnosti, pri čemer funkciji temeljita na različnih podlagah.[77] Sodba Jenkinson I, ki se nanaša na pristojnost Splošnega sodišča, torej v zvezi s tem nima nobenega pomena.

69 Glej opombo 18 teh sklepnih predlogov.

70 Glej sodbo Jenkinson I (točka 50).

71 Glej točko 46 te sodbe: „L. Jenkinson Splošnemu sodišču primarno v bistvu predlagal, naj *vsa njegova pogodbena razmerja* preoblikuje v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas“. V točki 47 je Sodišče navedlo, da, „ker so zahteve L. Jenkinsona povezane z obstojem *enotnega in neprekinjenega delovnega razmerja*, ki temelji na zaporednih pogodbah o zaposlitvi za določen čas, se torej nanašajo na preoblikovanje vseh sklenjenih pogodb in *temeljijo na vseh teh pogodbah, vključno z zadnjo pogodbo o zaposlitvi za določen čas*“. Moj poudarek.

72 Sodba Jenkinson I (točka 48).

73 Sodba Jenkinson I (točka 49).

74 109/81, EU:C:1982:253.

75 Obstoj vezi z več delodajalci ali prekinitve med pogodbami o zaposlitvi za določen čas namreč ne pomeni, da je treba izključiti preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, ker je mogoče ugotoviti posebne okoliščine, kot je nesamostojnost struktur zaposlovanja, povezanih s subjektom, ki je zanje odgovoren, ali utemeljitve poteka določenega roka za sklenitev zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas. Poleg tega je Sodišče implicitno priznalo, da je predmet spora povzročil razširitev področja uporabe arbitražne klavzule na tretje osebe glede na pogodbe o zaposlitvi, sklenjene v okviru zadnje misije.

76 V zvezi s tem ugotavljam, da je taka razlaga v skladu z namenom odločitve, da se v pogodbe vključi arbitražna klavzula, ki temelji na členu 272 PDEU, in sicer da se spodbuja iskanje usklajenih rešitev, kot je določitev odgovorne osebe za pogodbena razmerja. Glej v tem smislu Karpenstein, U., „AEUV Art. 272 Zuständigkeit aufgrund einer Schiedsklausel“, v Grabitz, E., Hilf, M., in Nettesheim, M., *Das Recht der Europäischen Union*, C. H. Beck, München, 2022, zlasti točka 3. Glej tudi opombo 168 teh sklepnih predlogov.

77 Za ponazoritev glej sodbo z dne 18. decembra 1986, Komisija/Zoubek (426/85, EU:C:1986:501, točki 12 in 13).

56. Za presojo utemeljenosti predloga za preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas, ki so bile sklenjene v okviru treh različnih misij v treh prekinjenih obdobjih, v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas se je lahko Splošno sodišče po mojem mnenju, ne da bi napačno uporabilo pravo, odločilo, da svojo presojo začne s sklopom enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas, med katerimi je tudi pogodba, ki je vsebovala arbitražno klavzulo, v kateri je bilo določeno to sodišče, potem ko je ugotovilo, da ni sporno le pogodbeno razmerje med misijo Eulex Kosovo in tožečo stranko,[78] in ugotovilo, da je presoja vključenosti vsake od toženih strank v tožbi v zvezi z delovnim pravom, ki mu je bila predložena, odvisna od prava, ki se uporablja.[79]

57. Prav tako menim, da je lahko Splošno sodišče, ko je odločalo o predlogih za preoblikovanje različnih pogodb o zaposlitvi za določen čas in za povračilo pogodbene škode, vloženih proti več toženim strankam, brez razlikovanja med njimi glede na njihovo vlogo pri sklepanju različnih pogodb,[80] legitimno opravilo analizo v dveh fazah.[81] Splošno sodišče je namreč glede na to, da mu je L. Jenkinson predložil zadevo na podlagi člena 272 PDEU, in dokaze, ki mu jih je predložil v presojo, upravičeno na podlagi pogodbenega razmerja z misijo Eulex Kosovo predhodno raziskalo merila za določitev prava, ki ureja pogodbe o zaposlitvi za določen čas, sklenjene v okviru te misije, da bi lahko odločilo o predlogu ob uporabi pogojev, določenih v tem pravu.[82]

58. Nasprotno pa je Splošno sodišče po mojem mnenju v obsegu preučitve, ki ga je tako opredelilo v točki 82 izpodbijane sodbe, zaradi predmeta predloga, ki mu je bil predložen v presojo, napačno menilo, da se lahko izogne upoštevanju vseh pogodb v primeru zavrnitve predloga zgolj na podlagi pogodb, sklenjenih med L. Jenkinsonom in misijo Eulex Kosovo.

59. Prvič, merila, določena za določitev prava, ki ureja zadnji sklop pogodb o zaposlitvi za določen čas, je bilo treba uporabiti za pogodbe iz prvih dveh misij. Drugič, šele na koncu druge faze njegove analize, namenjene določitvi pogojev, ki jih določa to pravo in na podlagi katerih je mogoče ugoditi predlogu za preoblikovanje, je bilo mogoče utemeljiti vpliv te presoje v zvezi s pogodbami za določen čas, sklenjenimi v okviru ene misije, na pogodbe, sklenjene v okviru vsake od drugih dveh misij, ob upoštevanju omejitev trditev tožeče stranke v zvezi s tem. Tretjič, iz pristojnosti Splošnega sodišča ni mogoče izpeljati nobenega razloga, ne da bi bil ta razlog v nasprotju s tistimi iz sodbe Jenkinson I, ki jo je to sodišče upoštevalo.[83] Natančneje, dejstvo, da njegova pristojnost temelji na zahtevah, ki izhajajo iz zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas, Splošnemu sodišču ne preprečuje, da vsebinsko preuči, ali ni povezave med različnimi pogodbami o zaposlitvi za določen čas, ki bi omogočala njihovo preoblikovanje v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas.

60. Vendar se mi zdi, da je treba razlog iz točke 82 izpodbijane sodbe razlagati ob upoštevanju tistih, ki se nanašajo na uporabo prava, ki ureja pogodbe o zaposlitvi,[84] in da ta prezgodnja ugotovitev Splošnega sodišča ni taka, da bi bilo treba sodbo razveljaviti.

78 Glej točko 74 izpodbijane sodbe, ki se ne izpodbija. V zvezi s tem ugotavljam, da L. Jenkinson v točki 90 pritožbe trdi, da „so tožene stranke ter vsaj Svet in Komisija (in še bolj podredno samo Komisija […]) njegovi delodajalci“. Na obravnavi je trdil, da je bil povezan s približno dvajsetimi delodajalci.

79 Glej točke od 76 do 78 izpodbijane sodbe.

80 Glej točko 77 izpodbijane sodbe. Kot je bilo opozorjeno v pritožbi, L. Jenkinson trdi, da so bile v okviru prvih dveh misij pogodbe o zaposlitvi za določen čas sklenjene v imenu in za račun Unije, pri čemer se zadnjenavedena šteje za njegovega delodajalca. Širše gledano je ta splošnost povezana z dejstvom, da je namen njegove tožbe priznanje obstoja neprekinjenega razmerja kot uslužbenca Unije. Iz istega razloga glej trditev v podporo drugemu tožbenemu predlogu, da je imel L. Jenkinson na podlagi določb prava Unije pravico biti zaposlen v misijah po pravilih PZDU ali po enakovrednih kadrovskih predpisih, na katere je opozorjeno v točki 31 teh sklepnih predlogov. Glej tudi njihovo točko 77.

81 Glej v točki 82 izpodbijane sodbe izraz „na prvem mestu“.

82 Glej točko 83 izpodbijane sodbe, ki se ne graja.

83 Glej točko 54 teh sklepnih predlogov.

84 Glej točko 148 teh sklepnih predlogov.

61. Zato Sodišču predlagam, naj ugotovi, da je Splošno sodišče, čeprav se je napačno oprlo na svojo pristojnost, pravilno presodilo, da se razlogi za zavrnitev predloga za preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih v okviru misije Eulex Kosovo in določenih s pravom, ki se uporablja in ki ga je moralo raziskati, v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, lahko razširijo na pogodbe o zaposlitvi za določen čas drugih dveh misij, kar bi povzročilo zavrnitev predloga, ki se nanaša na vsa pogodbena razmerja.[85] Zato drugega pritožbenega razloga ni mogoče sprejeti.

C. Prvi del tretjega pritožbenega razloga

1. Trditve strank

62. L. Jenkinson s prvim delom tretjega pritožbenega razloga graja neobstoj posledic, ki jih je Splošno sodišče izpeljalo iz ugotovitve iz točke 92 izpodbijane sodbe, da „evropske institucije“ niso spoštovale člena 336 PDEU.

63. Splošnemu sodišču očita tudi, da po potrebi po uradni dolžnosti ni preučilo vprašanja neuporabe Obvestila C(2009) 9502, čeprav je trdilo, da pogoji zaposlitve, ki jih vključuje, niso bili določeni v skladu s tem členom 336 PDEU. Enako naj bi veljalo za vprašanje kršitve finančne uredbe.

64. Poleg tega L. Jenkinson ugotavlja, da ni pravil o določitvi materialnega prava, ki se uporablja za pogodbo, sklenjeno v imenu Unije, medtem ko je po eni strani ta pogodba določena za vse uslužbence Unije, jo je mogoče opredeliti na podlagi določbe PZDU in je enaka za vsako kategorijo zaposlenih. Vendar je Splošno sodišče v točki 95 izpodbijane sodbe tožečo stranko izrecno opredelilo kot del „drugih uslužbencev Unije“, pri čemer je izključilo uporabo Evropskega kodeksa dobrega ravnanja javnih uslužbencev Evropskega varuha človekovih pravic. Po drugi strani za mednarodno pogodbeno osebje organa, ki ga je ustanovila misija Eulex Kosovo, „Registry-Kosovo Specialist Chambers“, velja enoten sklop pravil materialnega prava.

65. Poleg tega trdi, da zakonodajalec Unije ni predvidel, da se Uredba Rim I uporablja za javnopravni spor, kakršen je ta v obravnavani zadevi. Ta uredba se namreč uporablja za spore v zvezi z zasebnopravnimi pogodbami, medtem ko naj bi ta zakonodajalec s kombinacijo členov 270 in 336 PDEU določil, da je Sodišče Evropske unije pristojno za preverjanje spoštovanja obveznosti, ki izhajajo iz zaposlitve uslužbenca Unije.

66. Komisija, ESZD in misija Eulex Kosovo poudarjajo, da trditve v zvezi z morebitno kršitvijo člena 336 PDEU in neuporabo Obvestila C(2009) 9502 niso bile predstavljene na prvi stopnji. Svet in Komisija menita, da je Splošno sodišče v točki 92 izpodbijane sodbe ugotovilo le, da zakonodajalec Unije ni sprejel pravil, ki urejajo pogoje zaposlitve pogodbenega osebja misij.

67. Svet in ESZD menita, da institucijam Unije ni bilo treba sprejeti takih pravil. Določbe primarnega prava, ki se nanašajo posebej na SZVP in na katerih temeljijo normativne določbe o misiji Eulex Kosovo, so pravna podlaga, ki je vodji te misije in nato misiji omogočala pogodbeno zaposlovanje mednarodnega civilnega osebja, prilagojeno njenim potrebam. V zvezi s tem Komisija opozarja, da je Sodišče v sodbi Eulex Kosovo odločilo, da je odgovornost misije Eulex Kosovo izključna.

[85] Glede nadomestitve obrazložitve glej Naômé, C., *op. cit.*, točka 324 in naslednje. Glej tudi točko 155 teh sklepnih predlogov.

68. Eulex Kosovo poudarja, da je sklicevanje na „Kosovo Specialist Chambers“ brezpredmetno, ker ta pravosodni organ ni primerljiv z diplomatsko misijo, kot je misija Eulex Kosovo.

69. Svet v zvezi s finančno uredbo trdi, da je Splošno sodišče lahko upravičeno opustilo njeno analizo, ker ni nikakor povezana z vprašanjem, ali je treba Kadrovske predpise za uradnike Evropske unije ali PZDU uporabiti za pogodbeno razmerje med L. Jenkinsonom in misijo Eulex Kosovo. Komisija ugotavlja, da je sklicevanje na to uredbo nenatančno in da Splošnemu sodišču ni treba po uradni dolžnosti preizkusiti nezakonitosti, kot jo navaja tožeča stranka. [86]

70. Komisija v zvezi z očitkom, ki se nanaša na neuporabo Uredbe Rim I, meni, da je očitno neutemeljen, ker L. Jenkinson po eni strani ne izpodbija točk 103 in 104 izpodbijane sodbe, in ker naj bi bil ta očitek po drugi strani v nasprotju z drugimi deli njegove tožbe in pritožbe. Misija Eulex Kosovo meni, da je ta trditev nedopustna, ker je prepozna in v nasprotju z njegovo prvotno zahtevo, s katero je zahteval uporabo belgijskega prava.

2. Presoja

71. L. Jenkinson na koncu predstavitve trditev v podporo temu prvemu delu tretjega pritožbenega razloga ugotavlja, da „[j]e treba zato šteti, da [Splošno sodišče] ni moglo zakonito izključiti vsakršne odgovornosti institucij in šteti, da je delovno razmerje v okviru misije Eulex Kosovo in vseh drugih pravnih oseb zakonito, ne da bi kadar koli analiziralo posledice, ki jih je treba izpeljati iz ugotovitve, ki jo je to sodišče podalo v točki 92 izpodbijane sodbe“.

72. Ta očitek ni utemeljen. Prvič, opozoriti je treba, da se ta nanaša na točki 92 in 95 izpodbijane sodbe, ki sta del uvodnih ugotovitev Splošnega sodišča, potem ko je v točkah od 84 do 89 povzelo trditve strank v zvezi z določitvijo prava, ki se uporablja za enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih v okviru misije Eulex Kosovo.

73. L. Jenkinson zadnjenavedenih točk v pritožbi ni grajal. Torej ni sporno, da so trditve L. Jenkinsona temeljile izključno na predpisih nacionalnega prava, zlasti na belgijskem pravu, ki se po njegovem mnenju uporablja na podlagi Uredbe Rim I, [87] in da se zato ni uveljavljala nobena določba primarnega prava, Pogodbe DEU ali PZDU. [88]

74. Drugič, dejstvo, da se prvi tožbeni predlog, ki ga je Splošno sodišče preučilo v tem delu izpodbijane sodbe, nanaša na preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas in temelji na členu 272 PDEU, pomeni, da je treba zavrniti vsakršno trditev v zvezi z nezakonitostjo katerega koli akta ali pogodbenega razmerja, ki bi se lahko uveljavljal le v podporo drugemu tožbenemu predlogu. [89] Tako je utemeljeno, da je obrazložitev te sodbe namenjena iskanju podlage za pravila, ki se uporabljajo v sporu.

75. Tretjič, očitek L. Jenkinsona glede točke 92 izpodbijane sodbe temelji na napačnem razumevanju te sodbe. V tej točki in v točki 93 je Splošno sodišče odgovorilo na trditve ESZD in misije Eulex Kosovo, da se za pogodbe, sklenjene s pogodbenimi uslužbenci, uporablja avtonomno

[86] Komisija se sklicuje na sodbo z dne 10. decembra 2013, Komisija/Irska in drugi (C-272/12 P, EU:C:2013:812, točka 28 in navedena sodna praksa).

[87] Glej točki 84 in 85 izpodbijane sodbe.

[88] Trditev, navedena v točki 62 teh sklepnih predlogov, je zato nedopustna.

[89] Glej poleg tega točko 40 teh sklepnih predlogov.

pravo.[90] V točki 94 te sodbe je zavrnilo to trditev, ki je izhajala iz ugotovitve, da ne obstaja posebna določba, ki bi jo sprejel bodisi zakonodajalec Unije na podlagi primarnega prava, zlasti člena 336 PDEU, bodisi v aktih, sprejetih po ustanovitvi misije Eulex Kosovo.

76. Četrtič, L. Jenkinson na podlagi napačnega razumevanja točke 95 izpodbijane sodbe napačno trdi, da ga je Splošno sodišče „[…] opredelilo kot ‚del drugih uslužbencev Unije'".

77. Kar zadeva očitek v zvezi z uporabo Uredbe Rim I, ker se pritožba ne nanaša na točki 103 in 104 izpodbijane sodbe, namenjeni temu vprašanju, se mi zdi, da jo je treba v bistvu razumeti tako, da je njen predmet zgolj uporaba pravil zasebnega prava za pogodbe mednarodnega osebja brez zadostne utemeljitve, saj je L. Jenkinson zatrjeval, da se zanje uporabljajo pravila PZDU ali enakovredni kadrovski predpisi.[91]

78. V delovnopravnem sporu je treba namreč opredelitev delodajalca in določitev pravil, ki urejajo zadevni pravni položaj, opraviti pred določitvijo prava, ki se uporablja.[92]

79. O vprašanju opredelitve delodajalca je Sodišče odločilo v sodbi Eulex Kosovo. Pri Sodišču je bil vložen predlog za sprejetje predhodne odločbe,[93] ki ga je vložilo tribunal du travail francophone de Bruxelles (delovno sodišče v Bruslju za postopke v francoščini, Belgija),[94] v okviru delovnopravnega spora med 45 člani ali nekdanjimi člani mednarodnega civilnega osebja misije Eulex Kosovo ter vodjo misije med drugim glede spremembe njihovih delovnih pogojev in za nekatere zaradi nepodaljšanja njihovih pogodb o zaposlitvi.[95] To osebje je bilo zaposleno na podlagi pogodb o zaposlitvi za določen čas, enakih tistim, ki so bile sklenjene z L. Jenkinsonom, zlasti glede izbire pristojnih sodišč.[96] Vprašanje za predhodno odločanje se je nanašalo na opredelitev subjekta, ki je bil odgovoren za opravljanje misije Eulex Kosovo pred 12. junijem 2014 in ki ima torej status tožene stranke v postopku v glavni stvari.[97]

80. Sodišče je po eni strani ugotovilo, da iz te pravne sposobnosti, ki je bila Eulex Kosovo podeljena s členom 15a Skupnega ukrepa 2008/124,[98] izhaja, da je bil ta subjekt že pred 15. junijem 2014 odgovoren za opravljanje misije, ki mu je bila zaupana,[99] ter da je treba po drugi strani člen 16(5) tega skupnega ukrepa razlagati tako, da je misija Eulex Kosovo vstopila v pravice in obveznosti osebe ali oseb, ki so bile prej odgovorne za opravljanje misije.[100]

90 Ugotavljam, da je to trditev primarno podprla tudi misija EUCAP Somalia kot delodajalka v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z dne 13. julija 2022, JC/EUCAP Somalia (T-165/20, EU:T:2022:453, točka 34), preden sta se stranki dogovorili o uporabi belgijskega prava (točki 35 in 43).

91 Glej v tem smislu točki 217 in 236 izpodbijane sodbe. Glej tudi opombo 80 teh sklepnih predlogov.

92 Glej v zvezi s tem sklep z dne 30. septembra 2014, Bitiqi in drugi/Komisija in drugi (T-410/13, neobjavljen, EU:T:2014:871, točka 27), in sodbo z dne 25. junija 2020, SC/Eulex Kosovo (C-730/18 P, EU:C:2020:505, točka 37).

93 V točki 36 te sodbe je Sodišče menilo, da „predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 8(3) in (5), člen 9(3) in člen 10(3) Skupnega ukrepa 2008/124 ter člen 16(5) Skupnega ukrepa 2008/124, kakor je bil spremenjen, *razlagati tako, da je z njimi status delodajalca osebja EULEX KOSOVO za obdobje pred 12. junijem 2014* podeljen vodji misije, ki deluje v lastnem imenu in za svoj račun, in/ali Komisiji, ESZD, Svetu ali kateri koli drugi instituciji". Moj poudarek.

94 Kolikor mi je znano, ni bila izdana nobena meritorna odločba.

95 Glej sodbo Eulex Kosovo (točki 2 in 16).

96 Glej sodbo Eulex Kosovo (točka 14).

97 Glej sodbo Eulex Kosovo (točka 34).

98 Glej opombo 14 teh sklepnih predlogov.

99 Glej sodbo Eulex Kosovo (točka 44).

100 Glej sodbo Eulex Kosovo (točki 41 in 45).

81. Sodišče je razsodilo, da „je treba člen 16(5) Skupnega ukrepa 2008/124 […] razlagati tako, da EULEX KOSOVO od 15. junija 2014 določa kot odgovorno in torej kot toženo stranko za vse tožbe, ki so posledica opravljanja misije, ki ji je bila podeljena, in to ne glede na okoliščino, da so dejstva, ki so podlaga za tako tožbo, nastala pred 12. junijem 2014, ki je datum začetka veljavnosti Sklepa 2014/349“. [101]

82. Glede vprašanja opredelitve pravil, ki urejajo zadevni pravni položaj, v katerem je mednarodno osebje povezano z misijo Eulex Kosovo, da bi se določilo pravo, ki se uporablja, je treba najprej opozoriti, da so pravice in obveznosti mednarodnega osebja misije Eulex Kosovo v skladu s členom 10(3) Skupnega ukrepa 2008/124 opredeljene s pogodbo. [102] Ugotovitev Splošnega sodišča v točki 116 izpodbijane sodbe [103] ne vpliva na okvir, v katerega je v obravnavani zadevi umeščeno sporno pravno razmerje. To ni zakonsko urejeno. [104] Dalje, Sodišče je razsodilo, da Kadrovski predpisi za uradnike Evropske unije in PZDU „ne pomenijo izčrpne ureditve, s katero bi bilo prepovedano zaposlovanje oseb zunaj tako določenega regulativnega okvira“. [105] Nazadnje, L. Jenkinson je opravljal tehnične naloge. [106]

83. Ker je bila zadeva Splošnemu sodišču predložena na podlagi arbitražne klavzule, ki je v skladu s členom 272 PDEU vsebovana v pogodbi, ki ne vsebuje nobenega pojasnila o materialnem pravu [107] ali obvezni ureditvi, [108] ki se uporablja, je Splošno sodišče ob upoštevanju okoliščin spora in njegovega predmeta pravilno odločilo, da je treba o njem odločiti na podlagi nacionalnega materialnega prava, ki se uporablja [109] in ga je treba določiti v skladu s pravili delovnega prava, [110] ki urejajo pogodbe zasebnega prava.

101 Sodba Eulex Kosovo (točka 47).

102 Glej opombo 14 teh sklepnih predlogov. Glej tudi temelje pogodbenega razmerja med pogodbenima strankama, navedene v točki 227 izpodbijane sodbe. Glej tudi sodbo z dne 25. junija 2020, SC/Eulex Kosovo (C-730/18 P, EU:C:2020:505, točka 37).

103 V skladu s to točko je „člen 1.1 prvih devetih pogodb o zaposlitvi za določen čas […] določal, da delavec s podpisom pogodbe o zaposlitvi priznava in sprejema določbe in načela v navedenih pogodbah, priloge k tem pogodbam, standardne operativne postopke in kodeks ravnanja misije Eulex Kosovo. Člen 23 prvih devetih pogodb o zaposlitvi za določen čas je napotoval na Obvestilo C(2009) 9502 in določal, da je sestavni del navedenih pogodb.“

104 Glej v tem smislu sklep z dne 30. septembra 2014, Bitiqi in drugi/Komisija in drugi (T-410/13, neobjavljen, EU:T:2014:871, točka 27), in sodbo z dne 25. junija 2020, SC/Eulex Kosovo (C-730/18 P, EU:C:2020:505, točke 5, 37, 38 in 39).

105 Sodba z dne 6. decembra 1989, Mulfinger in drugi/Komisija (C-249/87, EU:C:1989:614, točka 10 in navedena sodna praksa).

106 Glej opombo 16 teh sklepnih predlogov. Poudariti je treba, da se v skladu s členom 9(3) Skupnega ukrepa 2008/124 mednarodno osebje zaposli na podlagi pogodb glede na potrebe misije, v nasprotju z napotenimi uslužbenci, ki večinoma sestavljajo misijo Eulex Kosovo (glej odstavek 2 tega člena).

107 Kot primer določitve prava, ki se uporablja, v pogodbah zunaj delovnega razmerja glej sodbo z dne 7. decembra 1976, Pellegrini/Komisija in Flexon-Italia (23/76, EU:C:1976:174, str. 1870, točka 8), ter sodbi z dne 18. decembra 1986, Komisija/Zoubek (426/85, EU:C:1986:501, točka 4), in z dne 4. maja 2017, Meta Group/Komisija (T-744/14, neobjavljena, EU:T:2017:304, točka 64), ki ju je Splošno sodišče navedlo v točki 99 izpodbijane sodbe. Zadnjenavedena sodba je bila predmet pritožbe, ki je bila zavrnjena s sodbo z dne 14. marca 2019, Meta Group/Komisija (C-428/17 P, neobjavljena, EU:C:2019:201).

108 Glej med drugim sodbi z dne 19. februarja 2016, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Komisija (T-53/14, neobjavljena, EU:T:2016:88, točka 41), in z dne 9. decembra 2020, Adraces/Komisija (T-714/18, neobjavljena, EU:T:2020:591, točka 36). Glej tudi Borchardt, K.-D., „Art. 272 AEUV I. Begründung der Zuständigkeit durch Schiedsklausel“, v Lenz, C. O., in Borchardt, K.-D., *EU-Verträge Kommentar*, 6. izdaja, Bundesanzeiger Verlag, Köln, 2013, zlasti točka 12.

109 Glej točki 99 in 100 izpodbijane sodbe, pri čemer se zadnjenavedena nanaša na pravo Unije. Poleg tega, če se stranke v pogodbi z arbitražno klavzulo odločijo, da bodo sodišču Unije dodelile pristojnost za odločanje o sporih v zvezi s to pogodbo, bo to sodišče ne glede na pravo, ki se uporablja in ki je dogovorjeno v navedeni pogodbi, pristojno za preučitev morebitnih kršitev Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in splošnih načel prava Unije (glej sodbo z dne 16. julija 2020, Inclusion Alliance for Europe/Komisija, C-378/16 P, EU:C:2020:575, točka 81). Iz teh razlogov tudi menim, da je drugi del tretjega pritožbenega razloga, ki se nanaša na točke od 99 do 101 izpodbijane sodbe, neutemeljen.

110 Glej točko 102 izpodbijane sodbe.

84. V teh okoliščinah se je Splošno sodišče v točki 103 izpodbijane sodbe pravilno sklicevalo na pravila mednarodnega zasebnega prava [111] in zlasti na Uredbo Rim I, ki se uporablja v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji. [112]

85. Uredba Rim I namreč za pogodbe, sklenjene od 17. decembra 2009 dalje, določa pravila za določitev nacionalnega prava, ki se uporablja za civilne in gospodarske pogodbene obveznosti [113] v mednarodnem položaju. [114] Člen 8 te uredbe določa posebna pravila za individualne pogodbe o zaposlitvi, ki se razlikujejo glede na to, ali sta stranki izbrali pravo, ki se uporablja za njuno pogodbo, ali ne.

86. Zato Sodišču predlagam, naj razsodi, da je na podlagi obrazložitve iz točk 92, 99, 102, 103 in 108 izpodbijane sodbe mogoče razumeti razloge, iz katerih je Splošno sodišče, potem ko je ugotovilo, da se za spor, o katerem odloča na področju delovnega prava v zvezi s pogodbami o zaposlitvi za določen čas, ki jih je L. Jenkinson sklenil z misijo Eulex Kosovo, ne uporablja nobeno avtonomno pravo, [115] menilo, da za ta spor veljajo pravila zasebnega prava. Zato se je pravilno sklicevalo na člen 8 Uredbe Rim I in zlasti v primeru neobstoja pogodbene določbe na odstavke od 2 do 4 tega člena. [116]

87. Torej menim, da prvi del tretjega pritožbenega razloga ni utemeljen.

111 Kot primer navdiha pravnih pravil, ki se uporabljajo na področju pristojnosti, glej sodbo z dne 18. decembra 1986, Komisija/Zoubek (426/85, EU:C:1986:501, točka 11). V zvezi s tem načelom glej Cremer, W., „AEUV Art. 272 (ex-Art. 238 EGV) [Zuständigkeit auf Grund einer Schiedsklausel]“, v Calliess, C., in Ruffert, M., *EUV/AEUV*, 6. izdaja, C. H. Beck, München, 2022, zlasti točke od 7 do 9, še posebno točka 9, opomba 18, in Borchardt, K.-D., *op. cit.*, točka 12.

112 V zvezi z *uporabo* uredbe Rim I glej sodbo z dne 18. februarja 2016, Calberson GE/Komisija (T-164/14, EU:T:2016:85, točka 25). V zadevah, v katerih so bile izdane sodbe, na katere se nanaša ta točka, sta stranki izbrali nemško pravo (glej sodbi z dne 11. oktobra 2001, Komisija/Oder-Plan Architektur in drugi, C-77/99, EU:C:2001:531, točka 4, ter z dne 17. marca 2005, Komisija/AMI Semiconductor Belgium in drugi, C-294/02, EU:C:2005:172, točka 3. Vendar je Sodišče, da bi odločilo o dopustnosti predloga, v točki 28 prve sodbe in točki 60 druge sodbe odločilo na podlagi navezne okoliščine, ki določa pravo, ki se uporablja, splošno sprejeto v mednarodnem zasebnem pravu). Ta sodba je navedena tudi v tej sodbi z dne 18. februarja 2016, Calberson GE/Komisija (T-164/14, EU:T:2016:85), v sodbah z dne 13. julija 2022, JC/EUCAP Somalia (T-165/20, EU:T:2022:453, točka 40), in z dne 13. julija 2022, JF/EUCAP Somalia (T-194/20, EU:T:2022:454, točka 55). Glej tudi sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Szpunarja v zadevi Jenkinson/Svet in drugi (C-43/17, EU:C:2018:231, opomba 18, ki napotuje na Kohler, C., „La Cour de justice des Communautés européennes et le droit international privé“, *Droit international privé: travaux du Comité français de droit international privé*, 12è année, 1993–1995, Éditions A. Pedone, Pariz, 1996, str. od 71 do 95). Glej str. od 77 do 79 tega članka in zlasti str. 78, zadnji odstavek, pojasnila o členu 6 Konvencije o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih, na voljo za podpis 19. junija 1980 v Rimu (UL 2005, C 169, str. 10, v nadaljevanju: Rimska konvencija), katere določbe o pravu, ki se uporablja za pogodbe o zaposlitvi, so bile v bistvu povzete v členu 8 Uredbe Rim I. Glej tudi Lenaerts, K., Maselis, I., in Gutman, K., „Jurisdiction of the Union Courts to give judgment Pursuant to an Arbitration Clause or a Special Agreement“, *EU Procedural Law*, Oxford University Press, Oxford, 2014, str. od 686 do 699, zlasti str. 695.

113 Sodišče ta avtonomni pojem razlaga tako, da izključuje spore med javnim organom in subjektom zasebnega prava, če ta organ deluje v okviru izvajanja javne oblasti, kar zadeva področje uporabe določb o določitvi pristojnosti sodišč držav članic, določeno v členu 1(1) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1). Glej sodbo z dne 25. marca 2021, Obala i lučice (C-307/19, EU:C:2021:236, točke od 62 do 64). Kolikor mi je znano, se Sodišču ni bilo treba izreči o razlagi tega pojma v okviru uporabe Uredbe Rim I. V zvezi s problematiko glej Gaudemet-Tallon, H., „Convention de Rome du 19 juin 1980 et règlement ‚Rome I‘ du 17 juin 2008. – Champ d’application. – Clauses générales“, *JurisClasseur Europe Traité*, LexisNexis, Pariz, 1. marec 2020, zvezek 3200, točka 43.

114 Glej Gaudemet-Tallon, H., *op. cit.*, točki 46 in 47. Poleg tega se v skladu s členom 2 Uredbe Rim I „[u]porabi […] vsako pravo, na katerega napotuje ta uredba, ne glede na to, ali gre za pravo ene od držav članic“.

115 Glej točko 75 teh sklepnih predlogov.

116 Glej točke od 103 do 106 izpodbijane sodbe.

D. Tretji del tretjega pritožbenega razloga

1. Trditve strank

88. L. Jenkinson s tretjim delom tretjega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očita, da je napačno določilo pravo, ki se uporablja za pogodbeno razmerje.

89. Najprej po eni strani opozarja, da je uporaba Uredbe Rim I „ponazoritev popolnega neobstoja predvidljivosti in pravne varnosti okvira zaposlovanja […] mednarodnih pogodbenih uslužbencev, ki delajo v misijah, ki jih je ustanovila Unija".

90. Po drugi strani trdi, da Splošno sodišče pri odločitvi o izključitvi uporabe člena 8(2) in (3) Uredbe Rim I ni upoštevalo dejstva, da je imela misija Eulex Kosovo tudi poslovno enoto v Bruslju (Belgija).

91. Poleg tega je Splošno sodišče v točki 111 izpodbijane sodbe brez posebne obrazložitve in napačno odločilo, da začne analizo s prvimi devetimi pogodbami, sklenjenimi z vodjo misije Eulex Kosovo. [117]

92. V zvezi z določitvijo prava, ki se uporablja za zadnji dve pogodbi o zaposlitvi za določen čas, L. Jenkinson Splošnemu sodišču očita, da v točki 126 izpodbijane sodbe ni upoštevalo dejstva, da v teh pogodbah niso bili navedeni pogoji zaposlitve ter pravice in obveznosti mednarodnega osebja. V tej točki naj bi se Splošno sodišče očitno napačno izreklo o volji strank ter o ozaveščenosti in popolnosti njunega soglasja. Ti naj ne bi nikoli predvideli, da bi za njuno pogodbeno razmerje veljalo irsko pravo, in to še toliko bolj, ker se je misija Eulex Kosovo sklicevala na uporabo „pravice *sui generis*". L. Jenkinson tudi trdi, da Splošno sodišče ni upoštevalo volje strank, da se v zadnjih pogodbah črta sklicevanje na Obvestilo C(2009) 9502 zaradi spremembe prava, ki se uporablja. Odločitev Splošnega sodišča v točki 130 izpodbijane sodbe, ki temelji na obstoju tesnejše zveze z irskim pravom, naj bi bila napačna, ker naj bi Splošno sodišče svojo presojo omejilo na misijo Eulex Kosovo, ne da bi prej analiziralo morebitni status sodelodajalca institucij Unije. Poleg tega naj Splošno sodišče ne bi analiziralo niti celotnega pravnega okvira zaposlovanja pogodbenega osebja misij niti funkcionalnih povezav misije Eulex Kosovo z Brusljem in institucijami, ki določajo njeno dejavnost. L. Jenkinson tako Splošnemu sodišču očita, da ni pojasnilo, zakaj se je odločilo zavrniti uporabo belgijskega prava, in da svoje odločitve ni obrazložilo glede na evropsko sodno prakso.

93. V zvezi z določitvijo prava, ki se uporablja za prvih devet pogodb o zaposlitvi za določen čas, L. Jenkinson graja odločitev Splošnega sodišča v točki 113 izpodbijane sodbe, da se zanj uporablja Obvestilo C(2009) 9502. Splošno sodišče naj ne bi upoštevalo sodne prakse v zvezi z uporabo pogodbenih navedb za šibkejše stranke pogodbe in prava Unije v zvezi z veljavnostjo splošnih pogojev, ki jih je enostransko določilo podjetje, „ki se štejejo za ‚tipsko pogodbo'". [118]

[117] V zvezi s tem se sklicuje na sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Szpunarja v zadevi Jenkinson/Svet in drugi (C-43/17 P, EU:C:2018:231, točka 49), da bi utemeljil analizo zadnjih dveh pogodb, sklenjenih v okviru misije Eulex Kosovo.

[118] L. Jenkinson se sklicuje na sodbo z dne 14. septembra 2017, Nogueira in drugi (C-168/16 in C-169/16, EU:C:2017:688).

94. Poleg tega naj bi bila konkretna analiza tega obvestila v točkah od 116 do 119 izpodbijane sodbe opravljena brez upoštevanja pojma neveljavnega soglasja, ki ga je treba v skladu s členi 10, 11 in 12 Uredbe Rim I presojati v skladu s pravom, ki se uporablja za pogodbo. L. Jenkinson Splošnemu sodišču očita, da je v točki 112 izpodbijane sodbe napačno ekstrapoliralo njegovo namero v okviru določitve kraja izvora.

95. Nazadnje L. Jenkinson s sklicevanjem na opustitev odločanja trdi, da Splošno sodišče ni uporabilo merila iz člena 8(1) Uredbe Rim I, da bi preverilo, ali se stranki nista odpovedali spoštovanju ugodnejših določb ali določb javnega reda, določenih v belgijskem pravu, ker ni okvira, podobnega PZDU. Prav tako bi moralo Splošno sodišče uporabiti določbe prava države sodišča, ki vključujejo načela, opredeljena kot „prevladujoče obvezne določbe“ v smislu člena 9 te uredbe. Splošno sodišče naj bi s tem, da je izključilo uporabo „načel evropskega prava“, kršilo obseg navedene uredbe.

96. Svet najprej meni, da je uporaba Uredbe Rim I s strani Splošnega sodišča posledica njegove pristojnosti na podlagi arbitražne klavzule, ki mu nalaga, da odloči o sporu na podlagi prava, ki se uporablja za pogodbo. Meni, da vrstni red preučitve pogodb o zaposlitvi za določen čas nikakor ne vpliva na rezultat analize Splošnega sodišča. Dalje trdi, da je bil namen preučitve, ki jo je Splošno sodišče opravilo v točkah od 126 do 128 izpodbijane sodbe, ugotoviti, ali sta stranki določili delovno pravo, ki se uporablja, in ne kršitev pravil, ki urejajo pogodbe. Poleg tega meni, da se je Sodišče prve stopnje v okviru analize prvega tožbenega predloga lahko oprlo le na pogodbe, ki sta jih stranki dejansko sklenili med seboj, in ne s hipotetičnimi drugimi delodajalci. Poleg tega pojasnjuje, da razlogi, ki se nanašajo na uporabo irskega prava, vključno z razlogom v zvezi z uporabo Obvestila C(2009) 9502, ob neobstoju ozaveščenega in veljavnega soglasja o njegovih posledicah spadajo v okvir presoje dejanskega stanja, ki ni predmet nadzora Sodišča v okviru pritožbe. Nazadnje, Svet poudarja, da „načela evropskega prava“ ne spadajo v kategorije določb iz člena 8(1), drugi stavek, in člena 9 Uredbe Rim I.

97. Komisija trdi, da so tri trditve nedopustne: trditev, ki se nanaša na neupoštevanje sodne prakse Sodišča, ker ni podprta, ter trditvi, ki se nanašata na obstoj poslovne enote misije Eulex Kosovo v Bruslju in na uporabo belgijskega prava kot prevladujočih obveznih določb, ker naj ne bi bili navedeni na prvi stopnji.

98. Po mnenju Komisije obstoj neprekinjenega delovnega razmerja z misijo Eulex Kosovo upravičuje upoštevanje volje strank, izražene med celotnim trajanjem tega razmerja. Dvostopenjske preučitve pogodb o zaposlitvi za določen čas naj torej ne bi bilo mogoče grajati, vsak preudarek v zvezi z analizo pristojnosti Splošnega sodišča pa naj ne bi bil upošteven.

99. Ker je Splošno sodišče v zvezi z določitvijo prava, ki se uporablja za zadnji dve pogodbi o zaposlitvi za določen čas, ugotovilo obstoj tesnejše zveze med tema pogodbama in irskim pravom, naj bi bila trditev v zvezi z neupoštevanjem opustitve sklicevanja na Obvestilo C(2009) 9502 v teh pogodbah brezpredmetna.

100. Komisija poudarja, da je vsekakor v pogodbenem sporu delodajalec lahko le tisti, na katerega se nanaša pogodba, in sicer misija Eulex Kosovo.

101. Meni, da Splošnemu sodišču ni bilo treba posebej obrazložiti svoje odločitve o neuporabi belgijskega prava, saj ta očitno izhaja iz njegove odločitve o uporabi irskega prava.

102. Komisija v zvezi z določitvijo prava, ki se uporablja za prvih devet pogodb o zaposlitvi za določen čas, navaja, da se je Splošno sodišče v točkah 194 in 195 izpodbijane sodbe izreklo o očitku v zvezi z zatrjevanim neveljavnim soglasjem L. Jenkinsona v zvezi z Obvestilom C(2009) 9502. V zvezi s tem naj L. Jenkinson zaradi ponovnega sklicevanja na to v devetih pogodbah o zaposlitvi za določen čas in neprekinjenosti njegovega delovnega razmerja do zadnjih dveh pogodb o zaposlitvi za določen čas ne bi mogel šteti, da se za to ne uporablja irsko pravo.

103. Očitek, ki se nanaša na uporabo obveznih pravil, od katerih ni mogoče odstopati, naj bi bil očitno neutemeljen, saj se sklicuje na „okvir, podoben PZDU“, ki bi moral biti po mnenju tožeče stranke sprejet na podlagi člena 336 PDEU.

104. Komisija poleg tega meni, da ker sta stranki izrazili izbiro, Splošnemu sodišču ni bilo treba določiti niti prava, ki bi se uporabilo za pogodbo, če se stranki domnevno ne bi odločili za uporabo irskega prava, niti določb javnega reda, ki bi se uporabljale, če ne bi izbrali prava, ki se uporablja. Kar zadeva uporabo prava Unije, naj bi šlo za očitno neutemeljeno trditev, saj naj bi bilo treba o sporu odločiti na podlagi nacionalnega materialnega prava, ki se uporablja in katerega izvajanje vključuje načela prava Unije.

105. Misija Eulex Kosovo trdi, da nikoli ni nameravala uporabiti belgijskega prava in da ima sedež v Prištini (Kosovo). L. Jenkinson ne pojasnjuje, zakaj naj bi se zanj uporabljalo to pravo, čeprav ima, kot je ugotovilo Splošno sodišče, irsko državljanstvo, prebiva na Irskem in je bil obveščen o uporabi irskega prava s sklicevanjem na Obvestilo C(2009) 9502, ki je izraz skupne volje strank, v njegovih pogodbah. L. Jenkinson je to tudi izkoristil in zaprosil za povračilo potnih stroškov za pot domov na Irsko. Misija Eulex Kosovo navaja, da je Splošno sodišče v točkah od 191 do 195 izpodbijane sodbe menilo, da je bil L. Jenkinson popolnoma seznanjen s svojimi pogoji zaposlitve in da glede na informacije, ki so mu bile posredovane pred vsako zaposlitvijo, ni mogel utemeljeno trditi, da njegovo pogodbeno razmerje ni bilo predvidljivo in pravno varno.

106. V zvezi z zadnjima pogodbama o zaposlitvi za določen čas misija Eulex Kosovo poudarja, da se je Splošno sodišče pravilno oprlo na neprekinjeno delovno razmerje in da L. Jenkinson še naprej zanika neobstoj tesnejše zveze z Belgijo kljub njegovemu državljanstvu, kraju opravljanja dela in kraju zaposlitve.

107. V zvezi z morebitnimi omejitvami uporabe nacionalnega materialnega prava, ki dopolnjuje pravo Unije, misija Eulex Kosovo trdi, da sodba z dne 13. julija 2022, JC/EUCAP Somalia,[119] potrjuje pristop Splošnega sodišča, v skladu s katerim je uporaba nacionalnega prava med drugim utemeljena, kadar s pogodbo ni mogoče rešiti vseh vidikov spora.

2. Presoja

108. L. Jenkinson izpodbija elemente, ki jih je Splošno sodišče navedlo za odločitev, da se za njegovo pogodbeno razmerje z misijo Eulex Kosovo uporablja irsko pravo.

109. Za ta očitek veljajo tri omejitve. Na prvem mestu ugotavljam, da izpodbijana obrazložitev pomeni nadaljevanje odločitve Splošnega sodišča, da preučitev pogodbenega razmerja omeji na enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih v okviru misije Eulex Kosovo,[120] njegove ugotovitve, da v pogodbi ni določbe v zvezi s preoblikovanjem pogodb, ki bi omogočala odločitev

[119] T-165/20, EU:T:2022:453, točki 37 in 38.

[120] Glej točko 83 izpodbijane sodbe.

o sporu,[121] njegove odločitve, da se sklicuje na nacionalno materialno pravo, ki se uporablja za pogodbo in vključuje pravila o varstvu iz prava Unije,[122] ter opozorila, da bo treba, če to pravo ni natančneje določeno, uporabiti določbe Uredbe Rim I,[123] da bo lahko odločilo o predlogu za preoblikovanje, ki mu je predložen. Iz razlogov, ki sem jih navedel v točkah od 71 do 86 teh sklepnih predlogov v zvezi z analizo prvega dela tretjega pritožbenega razloga, menim, da noben očitek, ki temelji na domnevnem evropskem okviru zaposlovanja, ki ga je treba uporabiti, ni utemeljen.

110. Na drugem mestu je treba poudariti, da iskanje določitve prava, ki se uporablja, v pogodbah temelji na dejanskih preudarkih, ki niso predmet nadzora Sodišča, razen če se sklicuje na kakršno koli izkrivljanje, kar pa v obravnavani zadevi ne drži. Zato menim, da je treba očitke, ki se nanašajo na napotitev v prvih devetih pogodbah o zaposlitvi za določen čas na Obvestilo C(2009) 9502 (točka 112 izpodbijane sodbe) in na njegovo uporabo (točka 113 te sodbe) ter na ugotovitev skupne volje strank (točka 115 navedene sodbe), zavrniti kot brezpredmetne. Iz teh ugotovitev torej izhaja, da je bil L. Jenkinson popolnoma seznanjen s svojimi pogoji zaposlitve. Zato ni utemeljeno trditi, da njegovo pogodbeno razmerje ni predvidljivo in pravno varno. Poleg tega je Splošno sodišče v točkah od 120 do 124 izpodbijane sodbe, ki se v pritožbi ne grajajo, navedlo dejstva v zvezi s položajem tožeče stranke, iz katerih je na podlagi določb točke 4a Obvestila C(2009) 9502 sklepalo, da se uporablja irsko pravo.

111. Prav tako se glede zadnjih dveh pogodb o zaposlitvi za določen čas, ki ju je sklenil L. Jenkinson, ne zatrjuje nobeno izkrivljanje v zvezi z ugotovitvami Splošnega sodišča, da stranki v teh pogodbah nista izbrali prava, ki se uporablja.[124] V teh okoliščinah je Splošno sodišče pravilno preučilo, na podlagi katerih meril, opredeljenih v členu 8, od (2) do (4), Uredbe Rim I, se lahko določi pravo, ki se uporablja.[125] Splošno sodišče je pravilno prednostno preučilo navezno okoliščino iz odstavka 2 tega člena, in sicer kraj izvrševanja pogodbe o zaposlitvi,[126] ker to merilo izpolnjuje splošno zahtevo po predvidljivosti prava in torej pravni varnosti v pogodbenih razmerjih.[127] To poleg tega vodi do zavrnitve očitka L. Jenkinsona v zvezi z Uredbo Rim I glede teh zahtev.

112. Na tretjem mestu L. Jenkinson ne more grajati uporabe kosovskega prava, ki jo je Splošno sodišče zavrnilo, ker je v skladu z njegovo analizo.[128] Enako velja za uporabo merila iz člena 8(4) Uredbe Rim I, in sicer merila tesnejše zveze z drugo državo članico. Ugotovitve Splošnega sodišča

[121] Glej točke od 108 do 111 izpodbijane sodbe. Glej v tem smislu sodbo z dne 26. novembra 1985, Komisija/CO.DE.MI. (318/81, EU:C:1985:467, točki 21 in 23), v kateri je Sodišče razsodilo, da „morajo pogodbeni dogovori, ki izražajo soglasno voljo strank, imeti prednost pred vsakim drugim merilom, ki se lahko uporabi le v primeru molka pogodbe“, in da se je treba za vsebinsko preučitev spora „na prvem mestu sklicevati na upoštevna pogodbena določila“. V istem smislu glej sodbo z dne 13. julija 2022, JC/EUCAP Somalia (T-165/20, EU:T:2022:453, točki 37 in 45). Glej tudi sodbi z dne 12. aprila 2018, PY/EUCAP Sahel Niger (T-763/16, EU:T:2018:181, točka 66), in z dne 13. julija 2022, JF/EUCAP Somalia (T-194/20, EU:T:2022:454, točka 59), če pogodba napotuje na kodeks ravnanja ali standardne operativne postopke, katerih določbe lahko zadostujejo. Glej tudi Lenaerts, K., Maselis, I., in Gutman, K., *op. cit.*, str. 696 in 697, točki 19.17 in 19.19.

[122] Glej točke od 92 do 101 izpodbijane sodbe.

[123] Glej točki 105 in 106 izpodbijane sodbe.

[124] Glej točko 127 izpodbijane sodbe.

[125] Glej točko 128 izpodbijane sodbe.

[126] Glej sodbo z dne 12. septembra 2013, Schlecker (C-64/12, v nadaljevanju: sodba Schlecker, EU:C:2013:551, točki 32 in 39), v zvezi s členom 6 Rimske konvencije (glej opombo 112, *in fine*, teh sklepnih predlogov). Sodišče je v točki 38 sodbe Schlecker navedlo, da je njegova razlaga naveznih okoliščin te konvencije v skladu z besedilom kolizijskih pravil v zvezi s pogodbami o zaposlitvi iz Uredbe Rim I, ki pa se v tej zadevi zaradi *ratione temporis* ni uporabila. Poleg tega v zvezi s podrednostjo merila kraja zaposlitve glej po analogiji sodbo z dne 15. decembra 2011, Voogsgeerd (C-384/10, EU:C:2011:842, točka 47). Trditev L. Jenkinsona v zvezi s tem torej ni utemeljena.

[127] Glej sodbo Schlecker (točka 35).

[128] Glej točko 129 izpodbijane sodbe.

v zvezi z neprekinjenostjo dela v enajstih pogodbah o zaposlitvi za določen čas namreč temeljijo zlasti na pojasnilih, ki jih je L. Jenkinson podal o svojih nalogah, [129] ter na upoštevanju njegove delovne dobe, pridobljene med trajanjem enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas, ter njegove vključenosti v sistem socialne varnosti, pokojninski in davčni sistem, ki so povezani z izvrševanjem njegovih pogodb. [130]

113. V teh okoliščinah menim, da L. Jenkinson Sodišču v bistvu predlaga, naj opravi nadzor nad pogoji uporabe člena 8(4) Uredbe Rim I in nad merili, s katerimi bi bil lahko opredeljen obstoj tesne zveze v smislu te določbe.

114. Prvič, v zvezi s pogoji za izvajanje tega člena 8(4), s katerimi se predpostavlja obstoj okoliščin, na podlagi katerih je mogoče, da se pravo, določeno v skladu z odstavkoma 2 in 3 tega člena, ne uporabi, se mi zdi, da jih je mogoče v skladu s ciljem te določbe o varstvu delavca razlagati tako, [131] da zajemajo tudi primer, v katerem v sporu ni mogoče uporabiti nobene zakonske določbe, določene s pravom, ki ureja pogodbo o zaposlitvi. Splošno sodišče torej s tem, da je raziskalo, s katero državo so pogodbe o zaposlitvi za določen čas tesneje povezane, ni napačno uporabilo prava.

115. Drugič, to navezno okoliščino, ki jo je izbral zakonodajalec Unije, je treba razlagati tako, da izraža željo, da se da prednost merilu bližine, ne pa da se poišče pravo, ki je za delavca najugodnejše. [132] Trditve L. Jenkinsona, ki temeljijo na obveznosti uporabe prava, ki bi bilo zanj ugodnejše, torej niso utemeljene.

116. Natančneje, v zvezi z metodo presoje obstoja tesnejše zveze z državo je Sodišče razsodilo, da mora sodišče opraviti celovito presojo vseh objektivnih okoliščin pogodbenega razmerja in obravnavati tisto ali tiste, za katere meni, da so najpomembnejše. Njihovo število ni pomembno. [133]

117. Sodišče je pojasnilo, da je treba „[m]ed pomembnimi naveznimi elementi […] upoštevati državo, v kateri delavec plačuje davke in prispevke v zvezi z dohodki iz svoje dejavnosti in v kateri je vključen v socialno varnost in različne pokojninske sisteme ter sisteme zdravstvenega in invalidskega zavarovanja. Predložitveno sodišče mora upoštevati tudi vse okoliščine zadeve, kot so med drugim parametri, upoštevani pri določanju plače in delovnih pogojev.“ [134]

118. Tako iz sodne prakse Sodišča izhaja, da Splošno sodišče ni storilo očitne napake pri izbiri naveznih okoliščin, ki jih je preučilo v točkah od 131 do 135 izpodbijane sodbe, in s tem, da je v točkah od 136 do 139 te sodbe upoštevalo celotno delovno razmerje. [135]

119. Poleg tega se za trditve tožeče stranke, ki temeljijo na vsakem od členov 9, 10, 11 in 12 Uredbe Rim I, za to, da bi jih bilo mogoče preučiti, predpostavlja, da so pravno in dejansko podprte v utemeljitev očitkov glede točk, na katere se nanaša tretji del tretjega pritožbenega razloga, [136] kar očitno ne drži.

[129] Glej točki 132 in 133 izpodbijane sodbe.

[130] Glej točko 138 izpodbijane sodbe.

[131] Glej v tem smislu člen 8(1) Uredbe Rim I in sodbo Schlecker (točke od 33 do 36).

[132] V zvezi s tem glej sodbo Schlecker (točka 34).

[133] Glej sodbo Schlecker (točka 40).

[134] Glej sodbo Schlecker (točka 41).

[135] Kot nedavni primer uporabe člena 8(4) Uredbe Rim I glej sodbo z dne 13. julija 2022, JC/EUCAP Somalia (T-165/20, EU:T:2022:453, točka 44).

[136] Splošno sodišče je trditve tožeče stranke v zvezi z veljavnostjo njegovega soglasja preučilo v točkah od 193 do 195 izpodbijane sodbe.

120. Zato Sodišču predlagam, naj razsodi, da je Splošno sodišče z obrazloženo odločitvijo na podlagi svojih ugotovitev v točki 139 izpodbijane sodbe lahko odločilo, da se uporablja irsko pravo, in torej ne da bi moralo podrobno odgovoriti na trditve tožeče stranke o uporabi belgijskega prava, na katere se je prvotno sklicevala.[137]

121. Zato menim, da tretji del tretjega pritožbenega razloga ni utemeljen.

E. Četrti del tretjega pritožbenega razloga

1. Trditve strank

122. L. Jenkinson s četrtim delom tretjega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očita, da je izkrivilo irsko pravo ter da je storilo očitno napako pri razlagi in uporabi člena 9 zakona iz leta 2003 za utemeljitev uporabe zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas.

123. Na prvem mestu se L. Jenkinson sklicuje na napako, ki naj bi jo Splošno sodišče storilo pri preučitvi v točki 153 izpodbijane sodbe, ker Splošno sodišče pri analizi predlogov, vloženih v okviru prvega tožbenega predloga, ni upoštevalo vseh pogodb o zaposlitvi za določen čas v okviru treh misij na podlagi pojma „povezani delodajalci“. Ta pa naj bi bila v irskem pravu bistvena.

124. Na drugem mestu naj bi Splošno sodišče v zvezi z izbiro vrste pogodbe v točki 151 izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo, ker naj bi bil le Svet pristojen za določitev pogojev zaposlitve in ker naj bi Obvestilo C(2009) 9502 določalo vrsto pogodbe glede na vrsto zadevnih nalog.

125. Na tretjem mestu L. Jenkinson v zvezi z analizo legitimnega cilja misije Eulex Kosovo, ki upravičuje veriženje pogodb o zaposlitvi za določen čas, meni, da Splošno sodišče v točkah 152, 154 in 155 izpodbijane sodbe ne bi smelo uporabiti evropske sodne prakse, temveč irsko sodno prakso. V zvezi s tem L. Jenkinson meni, da sodna praksa, ki jo navaja misija Eulex Kosovo,[138] ni upoštevna, ker se nanaša na osebo, ki je „zaposlena pri isti organizaciji na več različnih delovnih mestih“, medtem ko je bil on vedno zaposlen na istem delovnem mestu v okviru 21 pogodb o zaposlitvi za določen čas. Splošno sodišče naj bi tako omejilo varstvo, ki ga ima delavec na podlagi irskega prava.

126. V zvezi s tem, prvič, L. Jenkinson meni, da je Splošno sodišče v točki 156 izpodbijane sodbe analizo objektivnih razlogov, ki upravičujejo veriženje pogodb o zaposlitvi za določen čas, napačno in brez obrazložitve omejilo na analizo „začasne razsežnosti misije“. Ta analiza naj bi bila očitno v nasprotju z irsko sodno prakso, na katero se je skliceval. L. Jenkinson po tem, ko je opozoril, da je treba v irskem pravu objektivne razloge, ki upravičujejo veriženje pogodb o zaposlitvi za določen čas, razlagati ozko, zaporedoma graja vsako od meril, ki jih je Splošno sodišče uporabilo v točkah od 157 do 175 izpodbijane sodbe.

137 Glej sodbo z dne 16. novembra 2017, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Komisija (C-250/16 P, EU:C:2017:871, točka 56).

138 Glej opombo 144 teh sklepnih predlogov.

127. Kar zadeva trajanje mandatov,[139] naj bi moralo Splošno sodišče upoštevati naravo dela, ki ga je opravljal L. Jenkinson in ki je ustrezalo fiksnim in stalnim potrebam delodajalca, namesto da bi se v točkah od 177 do 180 izpodbijane sodbe sklicevalo na dejavnost misije Eulex Kosovo ali na prednostno zaposlitev napotenega osebja. Kar zadeva proračunska obdobja, naj bi bila presoja iz točk 161 in 162 te sodbe, v skladu s katero časovna omejitev proračuna, odobrenega za misijo Eulex Kosovo, upravičuje veriženje pogodb o zaposlitvi za določen čas, v nasprotju z irsko sodno prakso. Kar zadeva spremembo pristojnosti in področja delovanja misije Eulex Kosovo, navedeno v točkah od 163 do 169 navedene sodbe, zakonitost okvira prilagajanja glede na Pogodbi po mnenju L. Jenkinsona ne more upravičiti omejitve varstva, do katerega je v skladu z irskim pravom upravičen vsak delavec. Kar zadeva trajanje mandatov vodij misije Eulex Kosovo, L. Jenkinson meni, da je Splošno sodišče to merilo napačno uporabilo v točkah od 170 do 175 iste sodbe, ker naj bi delodajalcu dalo sredstvo, da se izogne vsakršni obveznosti. Kar zadeva zadnjo pogodbo o zaposlitvi za določen čas, naj Splošno sodišče v točkah 185 in 187 izpodbijane sodbe ne bi moglo ugotoviti, da so bili razlogi za njeno sklenitev enaki kot razlogi v zvezi z drugimi pogodbami o zaposlitvi za določen čas, medtem ko je misija Eulex Kosovo pojasnila, da je bil namen zadnjenavedene pogodbe uskladiti cilje pogodb o zaposlitvi za določen čas različnih oseb.

128. Drugič, Splošno sodišče naj ne bi analiziralo ustreznosti uporabe pogodb o zaposlitvi za določen čas glede na irsko pravo in naj bi v točkah 181 in 184 izpodbijane sodbe napačno zavrnilo predlog L. Jenkinsona za alternativni ukrep. S tem naj bi obrnilo dokazno breme. Splošno sodišče naj bi v točki 187 menilo, da je uporaba zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas potrebna in primerna, s čimer je izkrivilo irsko pravo.

129. Na četrtem mestu L. Jenkinson meni, da Splošno sodišče s tem, da ni upoštevalo neobstoja pravne osebnosti misije Eulex Kosovo ter preudarkov v zvezi s prenosom pooblastil in proračunom, ni odločilo o zadevi.

130. Podredno L. Jenkinson zatrjuje kršitev načela enakega obravnavanja in enotnosti prava. Sklicuje se na nujnost analize pojma „stalen in trajen“ z vidika irskega prava in njegove razlage enako kot zakonodajalec Unije, ko je sprejel PZDU na podlagi člena 336 PDEU. Zaporedoma se sklicuje na sodbe z dne 4. julija 2006, Adeneler in drugi,[140] z dne 11. julija 1985, Maag/Komisija,[141] ter z dne 15. aprila 2008, Impact.[142] Graja odločitev Splošnega sodišča v delu, v katerem je „oblikovala bistveno širšo razlago pojma stalne in trajne zaposlitve“ v smislu okvirnega sporazuma, kot so jo evropske institucije določile v okviru PZDU s tem, da so število podaljšanj pogodb o zaposlitvi za določen čas omejile na dve.

131. Svet v zvezi z očitkom, navedenim na prvem mestu, meni, da je ta očitek v nasprotju s prvim tožbenim predlogom tožeče stranke, kot je naveden v točki 38, prva alinea, izpodbijane sodbe, ki ga je mogoče razlagati le tako, da se nanaša na pogodbeno razmerje z misijo Eulex Kosovo. Misija Eulex Kosovo in Komisija menita, da je navedeni očitek nova in napačna trditev, ker je misija Eulex Kosovo edini delodajalec L. Jenkinsona. Poleg tega naj bi temeljila na napačni razlagi člena 9 zakona iz leta 2003.

139 Glej točke od 157 do 160 izpodbijane sodbe.

140 C-212/04, EU:C:2006:443, točke od 58 do 75.

141 43/84, EU:C:1985:328, točki 16 in 18.

142 C-268/06, EU:C:2008:223, točke 87, 111, 112 in 114.

132. V zvezi z očitkom, navedenim na drugem mestu, Svet meni, da se ta očitek prekriva z očitkom, navedenim v prvem delu tretjega pritožbenega razloga.[143] Komisija poudarja obseg člena 10(3) Skupnega ukrepa 2008/124 in opozarja, da so v Obvestilu C(2009) 9502 le povzete kategorije osebja, navedene v členu 9 tega skupnega ukrepa.

133. V zvezi z očitkom, navedenim na drugem mestu, Svet meni, da temelji na napačnih predpostavkah. Splošno sodišče naj bi namreč upravičeno zelo podrobno preučilo pojem „objektivni razlogi“ ob upoštevanju sodne prakse Sodišča, ker je bila z zakonom iz leta 2003 prenesena Direktiva 1999/70 in ker se irska sodna praksa nanaša na zaposlitvene položaje v nacionalnem okviru, ki se razlikuje od okvira misije. Vsekakor naj bi se ta sodna praksa dopolnjevala. Komisija v zvezi s tem navaja podobne trditve, ki se prav tako nanašajo na okvirni sporazum, in poudarja posebno naravo misije za krizno upravljanje. Misija Eulex Kosovo meni, da bi bilo treba upoštevati le sodbe High Court (višje sodišče, Irska), s katerimi je bilo odločeno v pritožbenem postopku glede pravnih vprašanj, ki so se pojavila v odločbah Labour Court (delovno sodišče, Irska).[144] Misija Eulex Kosovo trdi tudi, da je analiza dejanskega stanja, ki jo je Splošno sodišče opravilo v točkah od 157 do 184 izpodbijane sodbe, upoštevna ter odraža dejansko izvajanje njenega mandata in posebnost regionalnega položaja „IT officer“, ki ga ima tožeča stranka in ki ni bil trajen, kar je upravičilo sklenitev pogodbe o zaposlitvi za določen čas. Misija Eulex Kosovo prav tako trdi, da tožeča stranka napačno in brez dokazov graja razlogovanje Splošnega sodišča v zvezi z zakonitostjo veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas v posebnih okoliščinah izvrševanja njenega mandata.

134. Komisija v podrobnem odgovoru na različne trditve L. Jenkinsona, s katerimi je grajal uporabo objektivnih razlogov za njegov pravni položaj, navaja, da so delno nedopustne, ker niso bile podane na prvi stopnji, in vsekakor neutemeljene glede na upoštevnost obrazložitve sodbe. Zlasti poudarja, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča upoštevati potrebe delodajalca, in ne „samo“ dela tožeče stranke. V zvezi s tem je Splošno sodišče pravilno navedlo „začasni proračunski okvir“, od katerega je odvisna sklenitev pogodb, zaradi česar primerjava tožeče stranke s kadrovskim načrtom institucije, za katerega ne veljajo enake finančne in operativne omejitve, ni veljavna. Splošno sodišče bi moralo upoštevati tudi povezavo med trajanjem pogodb o zaposlitvi za določen čas in trajanjem mandata vodje misije, ki je odvisen od tveganja mednarodnega kriznega upravljanja,[145] pri čemer pa tožeča stranka iz tega ne bi mogla izpeljati „enostranske ‚določitve‘ s strani delodajalca iz objektivnih razlogov za utemeljitev ponovitve pogodbe o zaposlitvi za določen čas“.

135. Komisija glede očitka, navedenega na četrtem mestu, navaja ugovor *obscuri libelli*. Ob predpostavki, da se L. Jenkinson sklicuje na odgovornost za izvrševanje proračuna, ki jo je Komisija prenesla na vodjo misije na podlagi člena 8(5) Skupnega ukrepa 2008/124, naj bi bila ta določba razveljavljena s členom 1 Sklepa 2014/349. Poleg tega naj bi bil tak očitek brezpredmeten glede na odločitev Sodišča o odgovornosti misije.[146] Svet meni, da pogoji za opustitev odločanja, določeni v členu 165 Poslovnika Splošnega sodišča, niso izpolnjeni.

143 Glej točko 62 in naslednje teh sklepnih predlogov.

144 Iz tega razloga naj bi bilo treba sodbe, navedene v prilogah od 5 do 8 k pritožbi, zavrniti. Nasprotno pa naj bi bila s sodbo Supreme Court (vrhovno sodišče, Irska) z dne 31. marca 2022, Maurice Power proti Health Service Executive (št. 2021/94, točka 20), na voljo na spletni strani: https://www.courts.ie/ga/view/Judgments/431fa418-32b9-48a7-92af-a1a7617c5a4a/17951cac-4583-484d-b8b9-7852cbcf3272/2022_IESC_17.pdf/pdf, potrjena analiza iz izpodbijane sodbe.

145 Komisija v zvezi s pomembnostjo tega tveganja to primerja s sodbo Eulex Kosovo.

146 Komisija se sklicuje na sodbo Eulex Kosovo.

136. Komisija v zvezi s podredno trditvijo navaja, da L. Jenkinson ne pojasnjuje, na kateri določbi okvirnega sporazuma ali irskega prava temelji njegov očitek, in da se v obravnavani zadevi ni mogoče sklicevati na navedeno sodno prakso s področja evropskih javnih uslužbencev.

2. Presoja

137. L. Jenkinson s četrtim delom tretjega pritožbenega razloga graja točke od 151 do 188 izpodbijane sodbe, ki se nanašajo na uporabo irskega prava za predlog za preoblikovanje enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas.

138. Ta del izpodbijane sodbe je sledi povzetku določb prava Unije, ki se uporablja, in sicer Direktive 1999/70 in okvirnega sporazuma, ki je priložen k tej direktivi, ter določb zakona iz leta 2003, s katerim je bila ta direktiva prenesena, v točkah od 140 do 146 te sodbe, ki se v pritožbi ne grajajo. Te so torej materialno pravo, ki ureja sporne pogodbe v različici, ki se uporablja za spor, na podlagi katerega mora odločiti Splošno sodišče, ki odloča v okviru arbitražne klavzule na podlagi člena 272 PDEU.[147] Splošno sodišče je v točki 150 izpodbijane sodbe, ki se ne izpodbija, ugotovilo skladnost zakona iz leta 2003 z okvirnim sporazumom[148] in splošnim načelom prepovedi zlorabe pravice, katere uresničevanje zagotavlja ta sporazum.[149]

139. Prav tako ni sporna analiza Splošnega sodišča v točki 146 izpodbijane sodbe v zvezi s členom 9(4) zakona iz leta 2003, v skladu s katero mora objektivni razlog, na katerega se delodajalec lahko sklicuje za odstopanje od obveznosti, ki izhajajo iz odstavkov od 1 do 3 tega člena,[150] „temeljiti na preudarkih, ki niso povezani z delavcem, in namen manj ugodnega obravnavanja, ki ga pogodba o zaposlitvi za določen čas pomeni za tega delavca, mora biti, da se doseže legitimni cilj delodajalca, in to na primeren in potreben način“.

140. Trditve L. Jenkinsona, navedene v točkah 147 in 148 izpodbijane sodbe, ki se v pritožbi ne grajajo, so bile:

– v skladu z irsko sodno prakso, ker njena zaposlitev v misiji Eulex Kosovo zadovoljuje stalne in trajne potrebe, sklenitev enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas pomeni zlorabo;

– ne obstaja splošen in proračunski objektivni razlog, ki bi utemeljeval sklenitev enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas. Misija Eulex Kosovo ni bila sistematično omejena na trajanje njenega mandata in trajanje zadevnih pogodb o zaposlitvi za določen čas ni bilo enako trajanju tega mandata ter

– pogodbeno razmerje bi bilo mogoče skleniti za nedoločen čas, ker je organizacija postopka odločanja o podaljšanju misij omogočala, da se pogodba odpove v roku, ki se uporablja za pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas.

147 Glej točko 83 teh sklepnih predlogov.

148 Sodišče je o zakonu iz leta 2003 že odločalo v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z dne 15. aprila 2008, Impact (C-268/06, EU:C:2008:223), med drugim v zvezi z določbo 4, točka 1, in določbo 5 okvirnega sporazuma. Sodišče je v točki 50 te sodbe ugotovilo, da je z zakonom iz leta 2003 „Irska izpolnila obveznosti na podlagi [D]irektive [1999/70]“.

149 Glej točko 140 izpodbijane sodbe.

150 Ta člen 9 v bistvu določa, da se delavcu, ki je zaposlen na podlagi dveh ali več zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v obdobju štirih let neprekinjeno, ne sme naložiti sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi za določen čas, razen če obstajajo objektivni razlogi, ki upravičujejo tako podaljšanje.

141. Zato ob pridržku, da je treba točko 151 izpodbijane sodbe razlagati tako, kot jo razlaga L. Jenkinson,[151] ugotavljam, da vprašanje določitve organa, pristojnega za izbiro načina zaposlovanja na podlagi pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ni bilo vključeno v razpravo o uporabi irskega prava. Poleg tega je brezpredmetno. Ker je predmet spora preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, mora biti presoja Splošnega sodišča omejena na utemeljitev veriženja zaposlitev za določen čas. Drugi očitek[152] je tako treba zavrniti.

142. Tudi druge očitke je treba zavrniti iz že predstavljenih razlogov. Prvi očitek,[153] ki se nanaša na pojem „povezani delodajalci“, namreč ustreza očitku, ki je bil naveden v okviru drugega pritožbenega razloga. Poleg tega je četrti očitek[154] glede pravne sposobnosti misije Eulex Kosovo neutemeljen.[155]

143. L. Jenkinson s tretjim očitkom[156] Splošnemu sodišču očita, da je pojem „objektivni razlogi“ preučilo le z vidika sodne prakse Sodišča. Meni tudi, da je Splošno sodišče glede na irsko pravo iz nezadostnih razlogov ugotovilo, da je veriženje pogodb o zaposlitvi za določen čas utemeljeno z začasno razsežnostjo misije Eulex Kosovo, z izkrivljanjem vsebine zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas pa, da je bila ta sklenjena v okoliščinah, ki so se nanašale na ukinitev njegovega delovnega mesta.

144. Prvi del očitka se v bistvu nanaša na preizkus po uradni dolžnosti. Po mojem mnenju ga je treba preučiti ne glede na to, da se L. Jenkinson ne opira na irske odločbe, o katerih se je razpravljalo, ki bi bile ugodnejše od sodbe z dne 26. januarja 2012, Kücük,[157] na katero se je sklicevalo Splošno sodišče.

145. V zvezi z izvajanjem nacionalnega prava, ki se uporablja za pogodbo na podlagi člena 272 PDEU, glede na omejitve, določene s členom 58 Statuta Sodišča Evropske unije,[158] menim, da je treba uporabiti tudi sodno prakso Sodišča, v skladu s katero Sodišče glede analize presoje Splošnega sodišča v zvezi z nacionalnim pravom v okviru preučitve pritožbe pristojno le za to, da preveri, ali je prišlo do izkrivljanja tega prava. To izkrivljanje mora očitno izhajati iz listin v spisu, ne da bi bilo treba opraviti novo presojo dejanskega stanja in dokazov.[159] Zato so nedopustne nove trditve in dokazi, ki se nanašajo na veljavno pravo, navedene v utemeljitev pritožbe.

151 Iz besedila te točke 151 v povezavi s točkama 175 in 182 namreč sklepam, da se je Splošno sodišče sklicevalo na to, da sta trajanje pogodb o zaposlitvi za določen čas izbrala vodja misije Eulex Kosovo in nato misija Eulex Kosovo, kar je po mojem mnenju odgovor na trditev, ki jo je L. Jenkinson navedel v točki 11 replike z dne 27. septembra 2019. Glej točko 19 izpodbijane sodbe.

152 Glej točko 124 teh sklepnih predlogov.

153 Glej točko 123 teh sklepnih predlogov.

154 Glej točko 129 teh sklepnih predlogov.

155 Glej točko 80 teh sklepnih predlogov.

156 Glej točke od 125 do 128 teh sklepnih predlogov.

157 C-586/10, EU:C:2012:39.

158 Prvi odstavek tega člena določa, da je „[p]ritožba na Sodišče […] omejena na pravna vprašanja. Lahko se vloži zaradi nepristojnosti Splošnega sodišča, zaradi kršitve postopka pred tem sodiščem, ki škoduje interesom pritožnika, pa tudi zaradi kršitve zakonodaje Unije s strani Splošnega sodišča.“ Na tej podlagi glej analizo generalne pravobranilke J. Kokott v sklepnih predlogih v zadevi Commune de Millau in SEMEA/Komisija (C-531/12 P, EU:C:2014:1946, točke od 75 do 79) glede na sodno prakso 27. februarja 2014. Za splošno predstavitev problematike v zvezi z obsegom nadzora Sodišča nad analizo nacionalnega prava, ki jo je opravilo Splošno sodišče, glej Prek, M., in Lefèvre, S., „The EU Courts as ‚National‘ Courts: National Law in the EU Judicial Process“, *Common Market Law Review*, zv. 54, št. 2, Kluwer Law International, Alphen-sur-le-Rhin, 2017, str. od 369 do 402, zlasti str. 396 in naslednje.

159 Glej v tem smislu sodbo z dne 2. februarja 2023, Španija in drugi/Komisija (C-649/20 P, C-658/20 P in C-662/20 P, EU:C:2023:60, točki 65 in 66 ter navedena sodna praksa).

146. V zvezi s tem ugotavljam, da se je Splošno sodišče izreklo o nacionalnem pravu, ki se uporablja, potem ko je od tožeče stranke zahtevalo stališča glede irske zakonodaje, na katero se ni sklicevala.[160] Tako je ugotovilo skladnost tega prava s pravom Unije, in sicer z Direktivo 1999/70 in okvirnim sporazumom,[161] ter uporabilo pravila iz tega prava, ki določajo metodo preučitve objektivnih razlogov, ki jo uporabi vsako nacionalno sodišče,[162] pri čemer je prav tako menilo, da elementi v zvezi z nacionalnim pravom, ki ga je imelo na voljo, ne zadostujejo za odločitev o sporu.[163]

147. V teh okoliščinah mora Splošno sodišče tudi kot sodišče Unije[164] to nacionalno pravo izvajati v skladu s pravom Unije. V nekaterih primerih mora celo izključiti uporabo nacionalnih določb. To velja, kadar predmet spora ureja uredba[165] ali če ima določba prava Unije neposredni učinek.[166] V obravnavani zadevi je moralo Splošno sodišče upoštevati poseben okvir delovnega razmerja, in sicer okvir misije, ki spada na področje SZVP in ki je v nacionalnem pravu nujno neznan.

148. Zato lahko Splošno sodišče v primeru določbe ali enakovredne sodne prakse nacionalnega prava[167] upravičeno da prednost temu, da svojo odločitev opre na merila, ki se uporabljajo v vseh državah članicah[168] in ki izhajajo iz ustaljene razlage Sodišča, ki mu je zadeva predložena na podlagi člena 267 PDEU, zlasti na področju varstva delavcev.

149. V obravnavani zadevi je Splošno sodišče prav v točki 154 izpodbijane sodbe citiralo točko 27[169] sodbe z dne 26. januarja 2012, Kücük,[170] katere besedilo izhaja iz ustaljene sodne prakse Sodišča. Sodišče je namreč v številnih sodbah opozorilo na svojo razlago pojma „objektivni razlogi“ v smislu določbe 5, točka 1(a), okvirnega sporazuma. Ta sodna praksa usmerja sodišča držav članic pri konkretni preučitvi položajev, ki so predmet njihove presoje, kar lahko pokaže, da je namen zaporednega podaljševanja delovnih razmerij za določen čas v resnici zadovoljiti stalne in trajne kadrovske potrebe delodajalca.

160 Glej v točki 19 izpodbijane sodbe povzetek odgovora L. Jenkinsona z dne 27. septembra 2019 o irski zakonodaji v primerjavi s točko 147 izpodbijane sodbe, ki se ne izpodbija. V zvezi s prakso Splošnega sodišča na tem področju glej tudi Prek, M., in Lefèvre, S., *op. cit.*, zlasti točka 4.1, str. od 388 do 390 in str. 394, komentar v zvezi s členom 76(d) Poslovnika Splošnega sodišča.

161 Glej točko 138 teh sklepnih predlogov.

162 Glej točko 149 teh sklepnih predlogov. Poleg tega je iz replike L. Jenkinsona z dne 27. septembra 2019 razvidno, da se je v točki 25 skliceval na sodno prakso Sodišča.

163 V zvezi s primerom, v katerem ni upoštevna nobena nacionalna sodna praksa, glej Prek, M., in Lefèvre, S., *op. cit.*, zlasti str. 388, opomba 84. Poleg tega po eni strani ugotavljam, da L. Jenkinson ne trdi, da je Splošnemu sodišču v presojo predložil zadostna pojasnila glede irske zakonodaje v zvezi s posebnostmi misije Eulex Kosovo, ki jih je Splošno sodišče upoštevalo na podlagi elementov, ki so jih predložile tožene stranke. Po drugi strani je v utemeljitev pritožbe predložil nove elemente, ki izhajajo iz irske sodne prakse.

164 Glej v tem smislu Karpenstein, U., *op. cit.*, točka 2.

165 Glej sodbi z dne 19. februarja 2016, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Komisija (T-53/14, neobjavljena, EU:T:2016:88, točka 40), in z dne 9. decembra 2020, Adraces/Komisija (T-714/18, neobjavljena, EU:T:2020:591, točka 36).

166 V zvezi z neposrednim učinkom določbe 4, točka 1, Okvirnega sporazuma glej med drugim sodbo z dne 15. aprila 2008, Impact (C-268/06, EU:C:2008:223, točka 68).

167 Po mojem mnenju iz obrazložitve izpodbijane sodbe implicitno izhaja, da ni bila posebej upoštevna nobena nacionalna odločba.

168 Glede namena člena 272 PDEU, da se zagotovi privilegiran okvir za oblikovanje usklajenih rešitev, glej Butler, G., „The EU's contractual relations and the arbitration clause: disputes at the Court of Justice of the European Union“, *European Law Review*, zv. 46, št. 3, Sweet & Maxwell, London, 2021, str. od 345 do 363, zlasti str. 347 in 348.

169 Ta točka je bila nazadnje navedena v sodbi z dne 28. februarja 2018, John (C-46/17, EU:C:2018:131, točka 53).

170 C-586/10, EU:C:2012:39.

150. L. Jenkinson glede na to sodno prakso ni podrobno utemeljil izkrivljanja irskega veljavnega prava, ki naj bi ga predložil v presojo Splošnemu sodišču, in zlasti tega, da je to opravilo analizo, ki je očitno v nasprotju z vsebino tega prava, ob upoštevanju okvira, v katerem je bilo sklenjenih enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas. Njegov očitek je torej treba zavreči kot delno nedopusten [171] ter v preostalem zavrniti kot nezadostno utemeljen in upošteven.

151. Zato v zvezi z drugim delom očitka [172] v okviru nadzora obrazložitve izpodbijane sodbe, ki ga je zahteval L. Jenkinson, poudarjam, da je Splošno sodišče upravičeno raziskalo natančne in konkretne okoliščine dejavnosti, za katero so bile z L. Jenkinsonom sklenjene pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ter cilj, ki se uresničuje v okviru misije Eulex Kosovo.

152. Očitek iz pritožbe se ne nanaša na objektivne elemente, ki jih je upoštevalo Splošno sodišče, temveč na njihovo presojo, na podlagi katere je svojo odločitev oprlo na začasnost pravnega okvira in splošnih poklicnih okoliščin, v katerih je L. Jenkinson opravljal naloge, ki so mu bile zaupane v okviru misije Eulex Kosovo.

153. Po eni strani menim, da se je Splošno sodišče v točkah od 156 do 188 izpodbijane sodbe v odgovor na trditve L. Jenkinsona izreklo z obrazloženo odločitvijo, ki je temeljila na vseh ukrepih, sprejetih v zvezi z misijo Eulex Kosovo od njene ustanovitve do njenega razvoja, ter ukrepih, s katerimi je bilo njeno delovanje in financiranje [173] organizirano glede na mandate, ki so ji bili podeljeni, [174] zlasti glede na želje, ki so jih izrazili kosovski organi. [175] Po drugi strani je Splošno sodišče natančno odločilo, da je bila uporaba zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas za zapolnitev delovnih mest, podredno, z mednarodnim civilnim osebjem, zlasti [176] za omejena [177] in spremenljiva [178] obdobja, s proračunom, ki je zelo redno določen za približno sedem let za obdobja, ki trajajo od manj kot šest mesecev do šestnajst mesecev, [179] upravičena z okoliščinami, značilnimi za dejavnost misije za upravljanje mednarodne krize v okviru SZVP. [180] V zvezi s tem je Splošno sodišče iz svojih ugotovitev v zvezi z geopolitičnimi in diplomatskimi tveganji, od katerih je ta vrsta misije sama po sebi odvisna, kot je misija Eulex Kosovo, [181] pravilno sklepalo, da je za to misijo značilna njena začasna razsežnost. [182]

154. Poleg tega ugotavljam, da te ugotovitve utemeljujejo tudi presojo Splošnega sodišča, [183] da *so pogoji zaposlitve nujno povezani s samo naravo misije* in podrobnimi pravili njenega financiranja, saj ni bila zasnovana kot trajna in zanjo veljajo mandati, ki so ji podeljeni. Tako je lahko odločilo, da je stalna praksa neuporabe pogodb o zaposlitvi za nedoločen čas upravičena s potrebo po

171 Glej med drugim sodbi z dne 16. novembra 2017, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Komisija (C-250/16 P, EU:C:2017:871, točka 39), ter z dne 20. decembra 2017, Comunidad Autónoma de Galicia in Retegal/Komisija (C-70/16 P, EU:C:2017:1002, točka 50).

172 Glej drugi del očitka v točki 143 teh sklepnih predlogov.

173 Glej točki 161 in 162 izpodbijane sodbe, ki se nanašata zlasti na proračunske omejitve, ter točki 169 in 176 te sodbe.

174 Glej točke od 157 do 160 in 176 izpodbijane sodbe. Glej v tem smislu opredelitev pojma „delavec, zaposlen za določen čas“ iz določbe 3, točka 1, okvirnega sporazuma, v skladu s katero pomeni „osebo, ki ima pogodbo o zaposlitvi ali delovno razmerje, sklenjeno neposredno med delodajalcem in delavcem in pri katerem je konec pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja določen z objektivnimi pogoji, kakršni so potek določenega datuma, dokončanje določene naloge ali nastop posebnega dogodka“.

175 Glej točke od 163 do 168 izpodbijane sodbe.

176 Glej točki 177 in 178 izpodbijane sodbe.

177 Glej točko 182 izpodbijane sodbe.

178 Glej točki 175 in 176 izpodbijane sodbe.

179 Glej točko 162 izpodbijane sodbe.

180 Glej točko 179 izpodbijane sodbe.

181 Glej točke od 164 do 168 izpodbijane sodbe in zlasti zadnjo točko.

182 Glej točko 184 izpodbijane sodbe in v istem smislu tudi sodbo Eulex Kosovo (točka 45 v zvezi s cilji Skupnega ukrepa 2008/124 in sklicevanje na uvodno izjavo 6 Sklepa 2014/349). Na podlagi teh elementov je mogoče ugotoviti tudi avtonomijo misije Eulex Kosovo.

183 Glej zlasti točko 181, trinajsti stavek do besede „osebje“, izpodbijane sodbe.

fleksibilnosti, da bi se lahko čim prej odzvalo na nestabilne položaje. Zato je poudarilo, da v takem posebnem primeru niti cilj niti učinek podaljšanja pogodbe o zaposlitvi za določen čas ne more biti zapolnitev stalne in trajne zaposlitve, ki se stalno financira.[184]

155. Zato in kot nadaljevanje preučitve utemeljenosti drugega pritožbenega razloga[185] Sodišču predlagam, naj ugotovi, da iz analize značilnosti misije Eulex Kosovo in podlage sklepov Sveta v okviru SZVP izhaja, da je Splošno sodišče razvilo splošna merila, ki opredeljujejo delovno razmerje in se zaradi njune narave po analogiji uporabljajo za prvi dve misiji, v katerih je bil L. Jenkinson zaposlen, in da je tako na podlagi, ki mu je bila predložena v presojo, zakonito utemeljil svojo odločitev o zavrnitvi predloga za preoblikovanje vseh pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas.[186]

156. Očitek v zvezi s četrtim delom tretjega pritožbenega razloga je torej treba po mojem mnenju zavrniti.

157. Ob koncu analize Sodišču predlagam, naj odloči, da drugi pritožbeni razlog in tretji pritožbeni razlog v prvem, tretjem in četrtem delu nista utemeljena.

VIII. Predlog

158. Glede na vse zgoraj navedeno Sodišču predlagam, naj drugi pritožbeni razlog ter tretji pritožbeni razlog v prvem, tretjem in četrtem delu zavrne kot neutemeljena.

184 Glej zlasti ugotovitve Splošnega sodišča v točkah 186 in 187 izpodbijane sodbe v zvezi z zadnjo predlagano pogodbo o zaposlitvi za določen čas. V zvezi s položaji, v katerih uporaba pogodb za določen čas ne izhaja iz začasne, temveč stalne potrebe, glej med drugim sodbe z dne 26. novembra 2014, Mascolo in drugi (C-22/13, od C-61/13 do C-63/13 in C-418/13, EU:C:2014:2401, točka 120, v primeru neomejenega podaljševanja pogodb o zaposlitvi za določen čas (točka 84)); z dne 14. septembra 2016, Pérez López (C-16/15, EU:C:2016:679, primer strukturnega pomanjkanja delovnih mest za redno zaposlene delavce na zadevnem področju dejavnosti (točka 55)), ter z dne 19. marca 2020, Sánchez Ruiz in drugi (C-103/18 in C-429/18, EU:C:2020:219, primer, v katerem delodajalec ni izvedel izbirnega postopka za dokončno zapolnitev prostega delovnega mesta (točka 51)).

185 Glej točko 61 teh sklepnih predlogov.

186 Glej opombo 80 teh sklepnih predlogov.